

ကျွန်ုပ်တို့၏အဖေတို့

၂၀၁၅

စွဲမအောင်အောင်

အမျိုးသမီး

အမျိုးသမီးတို့၏ စိတ်နှလုံးကို ချစ်မြတ်နိုးစွာ ဖတ်ရှုရန်

បទបញ្ជា ២

(ភាគបញ្ចប់)

ចំណុចបដិបត្តិនៃបទបញ្ជា

ចំណុចបដិបត្តិនៃបទបញ្ជា

ការធ្វើនូវសេចក្តីអនុគ្រោះ ដល់សត្វទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តទៅដោយការលះបង់ នូវគ្រឿងឧបករណ៍ដើម្បី សេចក្តីសុខ លះបង់រាងកាយ និងជីវិតដើម្បីកម្ចាត់ភ័យ ព្រមទាំងការសម្តែងធម៌ប្រាប់អំពីការបដិបត្តិផ្សេងៗ ។

ក្នុងទានបរមីនោះ មានទាន ៣ យ៉ាង គឺ អាចិស- ទាន ១ អរយទាន ១ និង ធម្មទាន ១ ។ ក្នុងទានទាំងនោះ មានដូចតទៅ :

អាចិសទាន វត្ថុដែលព្រះបរមពោធិសត្វ គូរឱ្យ មាន ២ យ៉ាង គឺ វត្ថុខាងក្នុង ១ និងវត្ថុខាងក្រៅ ១ ។

ក្នុង ២ យ៉ាងនោះ វត្ថុខាងក្រៅមាន ១០ យ៉ាង គឺ តាយ ១ ទឹក ១ សំពត់ ១ យាន ១ ផ្កាឈើ ១ គ្រឿងក្រអូប ១ គ្រឿងលាប ១ ទីដេក ១ ទីអាស្រ័យ ១ និងប្រទីប ១ ។ ក្នុងបណ្តាវត្ថុមានតាយជាដើម គឺមានវត្ថុច្រើនយ៉ាង ដោយ ចំណែកនៃរបស់ដែលជាខាទនីយៈ និងភោជនីយាហារ ។ ម្យ៉ាងទៀត វត្ថុ ៦ យ៉ាង គឺ រូបារម្មណ៍រហូតដល់ធម្មារម្មណ៍ ដែលជា « ធម្មាន » ។ ក្នុងបណ្តាវត្ថុមានរូបារម្មណ៍ជាដើម នោះ មានវត្ថុច្រើនយ៉ាង មានវត្ថុដែលមានពណ៌ខៀវ ជាដើម ។ ហើយម្យ៉ាងទៀត វត្ថុច្រើនយ៉ាងដែលជាគ្រឿង ឧបករណ៍ និងជាគ្រឿងធ្វើឱ្យរីករាយចិត្ត ដូចជា កែវមណី មាស ប្រាក់ កែវមុត្តា កែវប្រពាល ស្រែ ចម្ការ សួនច្បារ ទាសា ទាសី គោ ក្របី ។ល។

ក្នុងវត្ថុទាំងនោះ ព្រះមហាបុរស កាលដែលនឹងឱ្យ នូវវត្ថុខាងក្រៅ ក៏ដឹងដោយខ្លួនឯងថា នឹងឱ្យដល់បុគ្គល ដែលមានសេចក្តីត្រូវការ សូម្បីតែមិនសូមក៏ឱ្យ មិនចាំបាច់ និយាយដល់ការដែលគេសូមនោះឡើយ ។ មានរបស់ឱ្យ

ទើបឱ្យ បើមិនមានរបស់ឱ្យទេ រមែងមិនឱ្យឡើយ កាល
មានទេយ្យធម៌ រមែងឱ្យនូវរបស់ដែលជាទីប្រាថ្នា ។ ម្យ៉ាង
ទៀត មិនឱ្យសស្ត្រារុំធុ គ្រឿងញៀន គ្រឿងស្រវឹង និង
ថ្នាំពិសជាដើមឡើយ សូម្បីរបស់លេងដែលប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីវិនាស និងដែលនាំមកនូវសេចក្តីប្រមាទ ក៏
មិនឱ្យដែរ ។ ម្យ៉ាងទៀត មិនឱ្យរបស់ដែលមិនជាទី
សប្បាយដល់អ្នកជំងឺទេ គឺឱ្យតែរបស់ដែលជាទីសប្បាយ
ប៉ុណ្ណោះដ៏សមគួរតាមប្រមាណ ។

ក្នុងនោះឯង បើគ្រហស្ថសូមក៏ឱ្យនូវរបស់ដ៏សមគួរ
ដល់គ្រហស្ថ បើបព្វជិតសូមក៏ឱ្យរបស់សមគួរដល់បព្វជិត
មិនឱ្យរបស់ដែលសៅហ្មង មិនមែនឱ្យដោយអាស្រ័យ
លាភសក្ការៈ សេចក្តីសរសើរ និងមិនមែនឱ្យដោយ
អាស្រ័យការតបស្នងទេ ពោលគឺឱ្យដោយមិនប្រាថ្នាផលអ្វី
ឡើយ ក្រៅអំពីសម្ភាសម្ពោធិញ្ញាណនោះ ។

ក្នុងនោះឯងទៀត ឱ្យដោយមិនរង្គៀសចំពោះអ្នក
សូម មិនបោះឱ្យដោយការមើលងាយ ចំពោះយាចកដែល

មិនសង្រួមក្តី ឬសូម្បីដែលគេមានសេចក្តីក្រោធ ជេរ មក
រកក្តី។ ដោយពិត គឺមានចិត្តជ្រះថ្លា ហើយឱ្យដោយសេចក្តី
អនុគ្រោះ និងឱ្យដោយសេចក្តីគោរពតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

មិនឱ្យក្នុងបំណងចោកបញ្ឆោត ដោយប្រការណា
មួយ ឬបំណងនឹងទម្លាយប្រយោជន៍អ្នកដទៃឡើយ គឺមាន
តែឱ្យដោយចិត្តដែលឥតសៅហ្មងតែម្យ៉ាង ។ មិនឱ្យទាន
ដោយប្រើពាក្យសម្តីគ្រោតគ្រាត មិនពាក់មុខយក្ស មិន
ពាក់មុខខ្មោច ប៉ុន្តែឱ្យដោយមុខមនុស្ស មុខទេវតា វាចា
ពីរោះគួរជាទីស្រឡាញ់ ។

លោភៈមានច្រើនក្នុងទេយ្យធម៌ណា ព្រោះការ
ពេញចិត្តដ៏ក្រៃលែងក្តី ព្រោះសន្សំក្នុងសន្តានមកយូរហើយ
ក្តី ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នាតាមសភាពធម្មតាក្តី ព្រះបរម-
ពោធិសត្វដឹងហើយ ក៏កម្ចាត់បង់នូវលោភៈក្នុងទេយ្យធម៌
នោះដោយរហ័ស ដោយការស្វែងរកយាចកដើម្បីឱ្យ។ល។
គប្បីជ្រាបនូវការបដិបត្តិក្នុងទានខាងក្រៅ ដោយប្រការ
ដូច្នោះឯង ។

ចំណែកទានខាងក្នុង គប្បីជ្រាបដោយវត្ថុពីរយ៉ាង គឺអវយវៈ និងជីវិត ។ ដូចបុរសណាម្នាក់ ដែលបានលះបង់ ខ្លួនដល់អ្នកដទៃ ព្រោះហេតុអាហារ និងគ្រឿងស្លៀកពាក់ ជាដើម រមែងដល់នូវភាពជាអ្នកជឿស្តាប់ ព្រោះខ្លួនជា ទាសៈ យ៉ាងណា ព្រះមហាបុរសក៏យ៉ាងនោះដែរ មាន ចិត្តប្រាសចាកអាមិស ព្រោះហេតុសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ប្រាថ្នាប្រយោជន៍សុខដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដល់សត្វទាំងឡាយ បំណង នឹងបំពេញនូវទានឧបពារមី ទានបរមត្ថពារមី ទើបលះបង់ ខ្លួនដើម្បីអ្នកដទៃ រមែងដល់នូវភាពជាអ្នកជឿស្តាប់ ភាព ជាអ្នកធ្វើតាមបំណងប្រាថ្នានៃអ្នកសូម ដោយមិនញាប់ញ័រ មិនរុញរា ប្រគល់អវយវៈតូចធំ មានដៃជើង និងភ្នែក ជាដើម ឱ្យដល់អ្នកដែលត្រូវការនោះៗ មិនស្ទាក់ស្ទើរ មិន រារាំង មិនតក់ស្លុត មានមុខស្រស់របស់ដូចជាការឱ្យនូវវត្ថុ ខាងក្រៅនោះដែរ ។

ការពិតគឺដូច្នោះឯង ព្រះមហាបុរស ញ៉ាំងសេចក្តី ប្រាថ្នានៃយាចកទាំងនោះឱ្យសម្រេចដោយបរិបូណ៌ មាន

ការឱ្យបរិភោគតាមសប្បាយនូវបាយទឹកជាដើម ដោយ ប្រាថ្នាថា យើងឱ្យទានអស់ហើយ នឹងសម្រេចនូវសម្មា- សម្ពោធិញ្ញាណដោយការលះបង់នោះៗ យ៉ាងណា ការឱ្យ វត្ថុខាងក្នុងក៏មានការលះបង់ប្រព្រឹត្តទៅ យ៉ាងនោះដែរ ។ គប្បីជ្រាបការបដិបត្តិក្នុងទាន ដែលព្រះមហាបុរសឱ្យរបស់ ខាងក្នុង ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ការឱ្យវត្ថុខាងក្នុង រមែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់យាចកតែប៉ុណ្ណោះ គឺព្រះមហាបុរសកាល ដែលដឹងហើយ រមែងមិនឱ្យអត្តភាព ឬអវយវៈតូចធំរបស់ ខ្លួនដល់មារ ឬដល់ទេវតាដែលជាបក្សពួករបស់មារឡើយ ព្រោះជាអ្នកមានបំណងនឹងបៀតបៀន ដោយព្រះមហា បុរសគិតថា សេចក្តីវិនាសចូរកុំគប្បីមានដល់មារ និងពួក មារទាំងនោះ ។

អរយទាន គប្បីជ្រាបដោយការរក្សាការពារនូវ ភ័យ កុំឱ្យប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយ មានភ័យកើតពីព្រះ រាជា កើតពីចោរ កើតពីទឹក ភ្លើង សត្រូវ និងសត្វកាច

មានរាជសីហ៍ ខ្លា ដំរីជាដើម ។

ធម្មទាន ជាទានវិសេស បានដល់ការសម្តែងធម៌ មិនវិបតិដល់បុគ្គលដែលមានចិត្តជ្រះថ្លា ព្រះមហាបុរស សម្តែងចង្កុលបង្ហាញប្រាប់នូវប្រយោជន៍ដ៏សមគួរ នាំអ្នក ដែលមិនទាន់ចូលដល់ព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យបានចូលដល់ ឯអ្នកដែលបានចូលដល់ហើយ ជួយឱ្យរឹងរិតតែចម្រើន រុងរឿងតទៅទៀត ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ន ប្រយោជន៍បរលោក និងប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង គឺបានដល់ ព្រះនិព្វាន ។

ក្នុងការសម្តែងធម៌នោះ គប្បីជ្រាបន័យដោយ សង្ខេបដូចនេះគឺ ទានកថា សីលកថា សក្កកថា (ពោលពី ឋានសួគ៌) កាមាទិនវកថា (ពោលពីទុក្ខទោស សេចក្តី សៅហ្មងរបស់កាម) នេក្ខម្មានិសង្សកថា (ពោលពីអាណិ- សង្សក្នុងការចេញចាកកាម) ។ ចំណែកដោយពិស្តារ គប្បីជ្រាបអំពីការប្រតិស្ឋាន និងការធ្វើឱ្យផ្លូវផង ក្នុងធម៌ នោះៗ តាមសមគួរ ដោយអំណាចនៃការប្រកាសគុណ

របស់ធម៌នោះៗ ដល់បុគ្គលដែលមានចិត្តបង្ហោនទៅហើយ ក្នុងសាវកពោធិញ្ញាណ គឺការចូលដល់សរណៈ ការសង្រួម ក្នុងសីល ការគ្រប់គ្រងទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ការ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការបរិភោគ ការប្រកបសេចក្តីព្យាយាម រឿយៗក្នុងការភ្នាក់រលឹក ការមាននូវព្រះសទ្ធម្ម ៧ (សទ្ធា ហិរិ ឱត្តប្បៈ ពាហុសច្ចៈ វិរិយៈ សតិ បញ្ញា) ការប្រកប សមថៈ ការចម្រើនវិបស្សនា និងបដិបទាដ៏ហ្មត់ចត់ តាំង ចិត្តខ្ជាប់ខ្ជួន ចាប់យកនូវការពិតដ៏ត្រឹមត្រូវ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីវិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦ បដិសម្តិទា ៤ សាវក- ពោធិញ្ញាណ ។ ព្រះមហាបុរស ប្រកាសសម្តែងអំពី អានុភាពដ៏ក្រៃលែងនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធគ្រប់ព្រះអង្គ គឺ ប្រកាសអំពីបារមី មានទានបារមីជាដើម តាមសមគួរដល់ អធ្យាស្រ័យនៃសត្វទាំងឡាយ ដែលបង្ហោនចិត្តទៅក្នុង ញ្ញាណទាំងពីរ គឺបច្ចេកពោធិញ្ញាណ និងសម្មាសម្ពោ- ធិញ្ញាណ ។ ព្រះមហាបុរសរមែង ឱ្យនូវធម្មទានដល់សត្វ ទាំងឡាយ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះមហាបុរស កាលឱ្យអាមិសទាន ដល់សត្វទាំងឡាយ រមែងឱ្យបាយដោយតាំងចិត្តថា យើង គប្បីញ៉ាំងសម្បត្តិ មានអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ បដិភាណៈ ជាដើម និងបានញ៉ាំងសម្បត្តិ គឺផលដ៏លើសគួរជាទីរីករាយ ឱ្យសម្រេចដល់សត្វទាំងឡាយ ដោយទាននេះ (ដល់ពេល ព្រះអង្គបានត្រាស់ ព្រះអង្គនឹងឱ្យអ្វីៗ ទាំងនោះ) ។

ឱ្យទឹក ដើម្បីរម្ងាប់នូវការស្រេក គឺកិលេសកាម របស់សត្វទាំងឡាយ ។

ឱ្យសំពត់ ដើម្បីឱ្យពណ៌សម្បុរល្អ និងដើម្បីឱ្យ សម្រេចនូវគ្រឿងប្រដាប់គីហិរិ ឱត្តប្បៈ ។

ឱ្យយាន ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវឥទ្ធិវិធី គឺការសម្តែង បូទីបាន និងនិព្វានសុខ ។

ឱ្យគ្រឿងក្រអូប ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវការដែលមាន ក្លិនក្រអូប គឺសីល ។

ឱ្យផ្កាលើ និងគ្រឿងលាប ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវ សេចក្តីល្អ ដោយពុទ្ធកុណ ។

ឱ្យអាសនៈ ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវអាសនៈនាពោធិ- មណ្ឌល ។

ឱ្យទីដេក ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវតថាគតសេយ្យា គឺ បន្ទំព្រះតថាគត ។

ឱ្យទីសំណាក់ ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវភាពជាសមណៈ។

ឱ្យប្រទីប ដើម្បីឱ្យបាននូវចក្ខុទាំង ៥ ។

ឱ្យរូបជាទាន ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវរស្មីចេញចាកអំពី ព្រះវរកាយ ។

ឱ្យសំឡេងជាទាន ដើម្បីឱ្យសម្រេចនូវសំឡេងដូច សំឡេងព្រហ្ម ។

ឱ្យរសជាទាន^(៩) ដើម្បីជាទិស្រឡាញ់នៃសត្វលោក ទាំងពួង ។

ឱ្យផោដ្ឋព្វៈជាទាន ដើម្បីសម្រេចនូវភាពជាពុទ្ធ សុខុមាល គឺសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតសុខុម សុខុមាលជាតិនៃព្រះ សម្មាសម្ពុទ្ធ ។

៩-ឱ្យក្លិនជាទាន មានខាងដើមរួចហើយ ។

ឱ្យភេសជ្ជៈជាទាន ដើម្បីការមិនចាស់ មិនឈឺ មិនស្លាប់ គឺព្រះនិព្វាន ។

ឱ្យភាពជាអ្នកជា ជាឥស្សរៈដល់ទាសៈទាំងឡាយ ដើម្បីរួចរដោះពីទាសៈរបស់កិលេស ។

ឱ្យការត្រេកអរក្នុងរបស់លេង ដែលមិនមានទោស ជាទាន ដើម្បីសេចក្តីត្រេកអរក្នុងព្រះសទ្ធម្ម ។

ឱ្យបុត្រជាទាន ដើម្បីនាំសត្វទាំងអស់ចេញចាក សង្សារទុក្ខ ដែលសត្វលោកទាំងអស់បិតក្នុងភាពជាបុត្រ របស់ព្រះអង្គ មានជាតិជាព្រះអរិយៈ ។

ឱ្យភរិយាជាទាន ដើម្បីដល់នូវភាពជាធំក្នុងលោក ហើយចម្លងសត្វលោក ។

ឱ្យមាសប្រាក់កែវមណី កែវមុត្តា កែវប្រពាល ជាដើមជាទាន ដើម្បីភាពសម្បូណ៍ដោយលក្ខណៈ គឺ មហាបុរិសលក្ខណៈ ។

ឱ្យគ្រឿងប្រដាប់បែបផ្សេងៗជាទាន ដើម្បីភាព សម្បូណ៍នៃអនុញ្ញានៈ គឺលក្ខណៈល្អិតល្អក្នុងព្រះវរកាយ។

ឱ្យឃ្នាំងសម្បត្តិជាទាន ដើម្បីសម្រេចនូវព្រះ- សទ្ធម្ម ។

ឱ្យរាជសម្បត្តិជាទាន ដើម្បីភាពជាព្រះធម្មរាជ ។

ឱ្យសួនច្បារចម្ការស្រះ និងព្រៃឈើជាទាន ដើម្បី ភាពសម្បូណ៍នៃឈានជាដើម ។

ឱ្យជើងជាទាន ដើម្បីឈានទៅកាន់ពោធិមណ្ឌល ដ៏មានពន្លឺរស្មី ដោយព្រះបាទដែលមានស្នាមចក្រ ។

ឱ្យដៃជាទាន ដើម្បីឱ្យដៃគឺព្រះសទ្ធម្មដល់សត្វទាំង- ឡាយ ជាប្រយោជន៍សម្រាប់ហែលឆ្លងអន្លង់ឱ្យរលូន ។

ឱ្យត្រចៀកនិងច្រមុះជាទាន ដើម្បីបាននូវឥន្ទ្រិយ មានសទ្ធិន្ទ្រិយជាដើម ។

ឱ្យចក្ខុជាទាន ដើម្បីសមន្តចក្ខុ គឺចក្ខុដែលឃើញ ដោយជុំវិញ បានដល់សព្វញ្ញតញ្ញាណ ។

ឱ្យសាច់ និងឈាមជាទាន ដោយសង្ឃឹមថា នឹងនាំ ប្រយោជន៍សុខមកឱ្យដល់សព្វសត្វរហូតអស់កាលទាំងពួង ក្នុងការឃើញ ការស្តាប់ ការរលឹកដល់ និងការបម្រើ

ជាដើមចំពោះព្រះអង្គជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រមទាំងព្រះ
វរកាយរបស់ព្រះអង្គ គប្បីជាកាយដែលសត្វលោកទាំងពួង
បានចូលទៅអាស្រ័យដើម្បីប្រយោជន៍ដ៏ឧត្តម ។

ឱ្យអរយវៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាទីបំផុត គឺសិសៈជាទាន
ដោយសង្ឃឹមថា យើងនឹងគប្បីជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ប្រសើរ
បំផុត និងជាចម្បងលើលោកទាំងពួង ។

ព្រះមហាបុរស កាលឱ្យដូចពោលមកហើយនោះ
មិនឱ្យដើម្បីស្វែងរកកំហុសរបស់អ្នកដទៃ មិនឱ្យដើម្បី
បៀតបៀនអ្នកដទៃដោយប្រការអ្វីមួយ មិនឱ្យព្រោះខ្លាច
ព្រោះខ្មាសគេ និងមិនក្រោធជាមួយទក្ខិណេយ្យបុគ្គល
ឡើយ ។

ព្រះមហាបុរស កាលមាននូវរបស់ប្រណីត មិនឱ្យ
របស់សៅហ្មង ។ មិនឱ្យដោយការលើកតម្កើងខ្លួន បង្គាប់
បង្គានអ្នកដទៃ មិនប្រាថ្នាផលក្រៅអំពីភាពជាព្រះពុទ្ធ
និងមិនខ្ពើមយាចកឡើយ ។ ដោយពិត ព្រះមហាបុរស
មានតែការឱ្យទានដោយគោរព ឱ្យដោយដែរបស់ខ្លួន ឱ្យ

តាមកាល ឱ្យដោយចិត្តត្រេកអរក្នុងកាលទាំង ៣ កាលឱ្យ
ហើយមិនក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ។

ព្រះមហាបុរស បង្ហាន់នូវទានសម្បទា តាមដែល
បានពោលហើយនេះទាំងអស់ ដើម្បីប្រយោជន៍សុខដល់
សត្វលោកទាំងអស់ ម្យ៉ាងទៀត បង្ហាន់នូវទានសម្បទា
ដើម្បីសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណរបស់ខ្លួន ដើម្បីវិមុត្តិមិនកម្រើក
ដើម្បីឆន្ទៈ វិរិយៈ សមាធិ បដិភាណ ញាណ និងវិមុត្តិ
ដែលមិនចេះសាបសូន្យ ។

ព្រះមហាសត្វ បដិបត្តិទានបារមីនេះ មានការ
ប្រាកដនូវអនិច្ចសញ្ញាក្នុងជីវិត ក្នុងភោគៈទាំងឡាយ ក៏ដូច
គ្នា ហើយមាននូវមហាករុណាក្នុងសត្វទាំងឡាយជានិច្ច
នាំយកនូវសម្បត្តិទាំងអស់ព្រមទាំងខ្លួនឯង ចេញចាកអំពី
ផ្ទះ ដូចចេញចាកអំពីផ្ទះដែលត្រូវភ្លើងឆេះ មិនឱ្យមានអ្វី
សល់ គឺមានការបរិច្ចាគលះបង់ទាំងអស់ ។ នេះជាលំដាប់
នៃការបដិបត្តិទានបារមី ។

ចំណុចបដិបត្តិសីលធារមី

ព្រះមហាបុរស មានបំណងនឹងតាក់តែងនូវសត្វ
ទាំងឡាយដោយគ្រឿងប្រដាប់ គឺសីលរបស់ព្រះសព្វញ្ញ
គប្បីជម្រះសីលរបស់ខ្លួនតាំងពីខាងដើមជាមុនសិន ។

សីលរមែងបរិសុទ្ធដោយអាការ ៤ យ៉ាង គឺបរិសុទ្ធ
ដោយអធ្យាស្រ័យ ១ ដោយការសមាទាន ១ ដោយការ
មិនប្រព្រឹត្តកន្លង ១ និងដោយការធ្វើឱ្យជាប្រក្រតីឡើង
វិញ កាលដែលមានការប្រព្រឹត្តកន្លងហើយនោះ ១ ។

ពិតណាស់ មនុស្សខ្លះមានខ្លួនជាធំ ព្រោះអធ្យា-
ស្រ័យបរិសុទ្ធ ខ្មាសខ្ពើមបាប ញ៉ាំងហិរិឱ្យប្រាកដនៅខាង
ក្នុង ហើយមានសមាចារបរិសុទ្ធដោយប្រពៃ ។ មនុស្ស
ខ្លះមានការសមាទាន យកលោកជាធំ ខ្លាចផលរបស់បាប
ញ៉ាំងឱ្យប្រាកដ ជាអ្នកមាននូវសមាចារបរិសុទ្ធ
ដោយល្អ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ មនុស្សទាំងនោះ រមែង
តាំងនៅក្នុងសីល ព្រោះមិនប្រព្រឹត្តកន្លងសូម្បីទាំងពីរ

យ៉ាង ក៏ប៉ុន្តែថា ពេលខ្លះ ព្រោះមានការរង្វេង សីលក៏
រមែងដាច់ទៅជាដើម ឯការធ្វើសីលដែលដាច់ទៅនោះ
ឱ្យជាប្រក្រតីដោយឆាប់រហ័ស ដើម្បីសេចក្តីដល់ព្រមនៃ
ហិរិឱ្យប្រាកដដែលពោលហើយនោះឯង ។

សីលមាន ២ យ៉ាង គឺ វិនិច្ឆ័យ ១ ចរិច្ឆ័យ ១ ។

សីល ២ យ៉ាងនោះ គប្បីជ្រាបលំដាប់នៃការបដិបត្តិ
ក្នុង វិនិច្ឆ័យ របស់ព្រះបរមពោធិសត្វដូចតទៅនេះ ៖

ព្រះមហាបុរស ជាអ្នកមានចិត្តអាណិតក្នុងសព្វ
សត្វ សូម្បីតែក្នុងការយល់សប្តិក៏មិនគប្បីកើតការអាយាត
ឡើយ ។ ឃើញរបស់ទ្រព្យអ្នកដទៃដូចឃើញពស់ពិស មិន
ចាប់កាន់យកដោយអាការលួចឡើយ ព្រោះមានតែការ
ត្រេកអរក្នុងការជួយអ្នកដទៃ ។ ប្រសិនបើជាបព្វជិត ក៏ជា
បុគ្គលប្រព្រឹត្តឆ្ងាយចាកអព្រហ្មចរិយៈ និងប្រាសចាកនូវ
មេចុនសំយោគ ៧ យ៉ាង^(១) មិនចាំបាច់ពោលដល់រឿង
ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងបុត្រភរិយារបស់អ្នកដទៃឡើយ តែបើជា

១. មេចុនសំយោគ ៧ យ៉ាងមានក្នុងបិដកលេខ ៤៧ ទំព័រ ១០១ ។

គ្រហស្ថ សូម្បីចិត្តលាមក ក៏មិនឱ្យកើតឡើងក្នុងភរិយា
របស់អ្នកដទៃគ្រប់កាល ។ ពេលនិយាយ ក៏និយាយពាក្យ
ល្មមប្រមាណ ជាពាក្យពិត មានប្រយោជន៍ ចម្រើនបុណ្យ
ចម្រើនចិត្ត គួរជាទីពេញចិត្ត និងពោលធម៌តាមកាល ។
មិនលោភ មិនព្យាបាទ មិនឃើញខុស ប្រកបដោយ
កម្មស្សកតញ្ញាណ (បញ្ញាឃើញសត្វលោកប្រព្រឹត្តទៅតាម
កម្ម ឃើញហេតុឃើញផលក្នុងជីវិត) មានសទ្ធាមាំទាំក្នុង
ការបដិបត្តិដោយប្រពៃ មានមេត្តាករុណាក្នុងទីទាំងពួង ។

កាលព្រះមហាបុរស រៀរចាកនូវអកុសលកម្មបច្ច
ដែលជាផ្លូវនៃអបាយភូមិ ៤ និងវដ្តទុក្ខហើយ ព្រះមហា-
បុរសក៏រមែងតាំងនៅក្នុងកុសលកម្មបច្ច ដែលជាផ្លូវនៃ
ឋានសួគ៌ និងព្រះនិព្វាន ។

សេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះមហាបុរស ចូលទៅប្រកប
ប្រយោជន៍សុខ ដល់សត្វទាំងឡាយតាមប្រាថ្នា រមែង
សម្រេចទាន់ពេល ព្រោះជាបុគ្គលមានអធ្យាស្រ័យបរិសុទ្ធ
និងសម្បូណ៍ដោយបារមី ។

ព្រះមហាបុរស រមែងឱ្យនូវអរកយទានដល់សព្វសត្វ
ដោយមិត្តប្រព្រឹត្តចៀសចៀស បានញ៉ាំងមេត្តាការីនា ឱ្យ
បរិបូណ៌ដោយមិនលំបាក រមែងសម្រេចនូវអានិសង្សមេត្តា
១១ ប្រការ^(១) មានអាពាធតិច មិនឈឺចាប់ មានអាយុវែង
មានសេចក្តីសុខច្រើន រមែងចូលដល់លក្ខណៈវិសេស និង
កាត់វាសនាដែលជាទោសៈចេញបាន ។

ព្រោះមិត្តប្រព្រឹត្តចោរកម្ម ទើបបាននូវភោគសម្បត្តិ
ដែលមិនទូទៅដល់ចោរជាដើម អ្នកដទៃមិនរង្កៀស ជាទី
ស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត និងជាទីគួរគប់រកនៃអ្នកដទៃ
មានចិត្តមិនជាប់ជំពាក់នឹងសម្បត្តិ ដែលមិនមែនជារបស់
ខ្លួន ពេញចិត្តនឹងបរិច្ចាគ កាត់វាសនាដែលជាលោភៈចេញ
បាន ។

ព្រោះមិត្តប្រព្រឹត្តខុសក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌ (ការប្រព្រឹត្ត
ធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺ ប្រព្រឹត្តរៀរចាកកាមទាំងឡាយតាម
សិក្ខាបទ) ទើបជាបុគ្គលមិនឡេះឡោះ មានកាយនិងចិត្ត

១. អានិសង្សមេត្តាមាន ១១ ប្រការ ក្នុងបិដកលេខ ៥១ ទំព័រ ២៩៧ ។

ស្របម្លាប់ ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត មិនជាទីរង្គៀស
នៃសត្វទាំងឡាយ កិត្តិស័ព្ទដ៏ប្រសើរល្បីខ្លះខ្លះ មិនមាន
ចិត្តជាប់ជំពាក់ក្នុងមាតុគ្រាមទាំងឡាយ មានអធ្យាស្រ័យ
មិនលោភ ច្រើនទៅដោយនេត្តម្មៈ រមែងបាននូវលក្ខណៈ
វិសេស និងកាត់នូវវាសនាដែលជាលោភៈចេញបាន ។

ព្រោះមិននិយាយកុហក ទើបជាប្រមាណរបស់សត្វ
ទាំងឡាយ ជាទីជឿទុកចិត្តបាន មានពាក្យសម្តី ដែល
គួរកាន់យក ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃពួកទេវតា
មានមាត់ក្រអូប រក្សាកាយសមាចារ រមិសមាចារ រមែង
បាននូវលក្ខណៈវិសេស និងកាត់នូវវាសនាដែលជាកិលេស
ចេញបាន ។

ព្រោះមិននិយាយញុះញង់ ទើបមានរូបកាយស្អាត
ល្អពេញលក្ខណៈ មានបរិវារមិនបែកបាក់គ្នា សូម្បីដោយ
សេចក្តីព្យាយាមរបស់អ្នកដទៃ មានសំឡេងមិនបែកក្នុង
ការសម្តែងនូវព្រះធម៌ មានចិត្តមាំមាំ ជាទីស្រឡាញ់របស់
សត្វទាំងឡាយ និងច្រើនដោយការមិនសៅហ្មង ។

ព្រោះមិននិយាយគ្រោះថ្លោះចោក ទើបជាទីស្រឡាញ់
ជាទីពេញចិត្តរបស់សត្វទាំងឡាយ មានប្រក្រតីនៅជាសុខ
និយាយពីរោះ គួរលើកតម្កើង និងសំឡេងប្រកបដោយ
អង្គ ៨ រមែងកើតឡើង ^(១) ។

ព្រោះមិននិយាយរោយរោយ ទើបជាទីស្រឡាញ់ ជាទី
ពេញចិត្ត គួរគោរព គួរលើកតម្កើងរបស់សត្វទាំងឡាយ
មានពាក្យសម្តីគួរជឿបាន និយាយល្មមប្រមាណ មានយស
ស័ក្តិ និងមានអានុភាពច្រើន ឆ្លាតក្នុងការកែបញ្ហាដោយ
បដិភាណ មានប្រាជ្ញារហ័សឆ្លាតឈ្លាសក្នុងការឆ្លើយតប
សំនួរ និង អាចជួយដោះស្រាយបញ្ហាទុក្ខលំបាកសន្ធឹក
សន្ធាប់របស់សត្វទាំងឡាយបាន ។

ព្រោះជាអ្នកមិនលោភ ទើបបានលាភដែលត្រូវការ
បានភោគៈជាទីពេញចិត្តសព្វគ្រប់ប្រការ ជាទីព្រមទទួល

១_ក្នុងបិដកលេខ ១៧ ទំព័រ ៨៥ សំឡេងប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺ
សំឡេងក្បោះក្បាយ ១ សំឡេងងាយយល់ ១ សំឡេងទន់ពីរោះ ១ សំឡេង
គួរស្តាប់ ១ សំឡេងគ្រលួច ១ សំឡេងមិនគ្រាវ ១ សំឡេងក្រអូនតាំងពី
ផ្ចិតឡើងទៅ ១ សំឡេងរំពងដូចផ្ការលាន់ ១ ។

នៃក្រុមហ៊ុនហាសាលជាដើម សត្រូវគ្របសង្កត់មិនបាន មិន
ដល់នូវភាពជាអ្នកមានឥទ្ធិពលការ និងជាបុគ្គលរកអ្នក
ណាប្រៀបពុំបាន ។

ព្រោះមិនព្យាបាទ ទើបជាបុគ្គលដែលគេគួរសម្លឹង
មើល គួរស្រឡាញ់ ជាទីលើកតម្កើងនៃសត្វទាំងឡាយ
ជាទីជ្រះថ្លានៃអ្នកដទៃ ព្រោះជាអ្នកមានអធ្យាស្រ័យដ៏
ក្រៃលែង ក្នុងប្រយោជន៍របស់អ្នកដទៃ ជាអ្នកមានសភាព
មិនសៅហ្មង រស់នៅដោយមេត្តា ជាអ្នកមានយសស័ក្តិ
និងមាននូវអានុភាពច្រើន ។

ព្រោះជាអ្នកមិនយល់ឃើញខុស ទើបជាអ្នកមានមិត្ត
សម្លាញ់ល្អ សូម្បីនឹងត្រូវកាត់សិសៈ ក៏មិនធ្វើកម្មអាក្រក់
ជាអ្នកមិនជឿមង្គលភ្នាក់ផ្អើល ព្រោះបានដឹងច្បាស់ថា
សត្វមានកម្មជារបស់ខ្លួន មានសទ្ធាតាំងមាំក្នុងព្រះសទ្ធម្ម
ជឿការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះតថាគត មិនត្រេកអរក្នុងលទ្ធិ
ដទៃ ដូចរាជហង្សមិនត្រេកអរក្នុងទីស្មោកត្រោក ដូច្នោះ
ឯង ។ ជាអ្នកឆ្លាតក្នុងការកំណត់ដឹងនូវត្រៃលក្ខណ៍ និងជា

អ្នកសម្រេចបាននូវអនាវរណញ្ញាណក្នុងទីបំផុត ។ បើមិន
ទាន់បានសម្រេចនូវពោធិញ្ញាណដរាបណា ដរាបនោះនឹង
ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងពពួកជននោះៗ និងដល់នូវសម្បត្តិដ៏
យ៉ាងច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ ។

សីល ជាទីតាំងនៃសម្បត្តិទាំងពួង ជាដែនកើតនៃ
ព្រះពុទ្ធតុណ ជាចរណៈ ជាប្រមុខនៃពុទ្ធការកធម៌ ទាំង-
ឡាយ...កាលបើយល់ចូលចិត្តដូច្នោះហើយ គប្បីជាអ្នកមិន
ប្រមាទក្នុងការសង្រួមកាយវាចា មិនប្រមាទក្នុងការអប់រំ
ឥទ្ធិយ មិនប្រមាទក្នុងសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃអាជីវៈ និងគប្បី
ជាអ្នកមិនប្រមាទក្នុងការពិចារណាបច្ច័យទាំងឡាយ ។

ដោយកម្លាំងនៃសតិសម្បជញ្ញៈ កំណត់លាភសក្ការៈ
និងសេចក្តីសរសើរ ដូចសត្រូវនៅចំពោះមុខ ហើយគប្បី
ញ៉ាំងសីលឱ្យដល់ព្រម ។ នេះជាលំដាប់នៃការបដិបត្តិក្នុង
វារិត្តសីល ។

ចំណែកការបដិបត្តិក្នុងចារិត្តសីល គប្បីជ្រាបយ៉ាង
នេះគឺ :

_ព្រះបរមពោធិសត្វ ធ្វើនូវអភិវាទ រាក់ទាក់ក្រោក
ទទួល ធ្វើអញ្ញលិកម្ម សាមិចិកម្ម ដល់កល្យាណមិត្តដែល
តាំងនៅក្នុងឋានៈជាគ្រូរហូតគ្រប់ពេលវេលា ធ្វើការទំនុក
បម្រុងនូវកល្យាណមិត្តនោះក៏គ្រប់ពេលវេលាដែរ ។

_ស្តាប់បទសុភាសិតហើយធ្វើសាធុការ ។

_ពណ៌នាគុណនៃអ្នកមាននូវគុណធម៌ ។

_អត់ធន់ ចំពោះការដែលអ្នកដទៃបានធ្វើនូវសេចក្តី
វិនាសឱ្យដល់ខ្លួន យ៉ាងណាមួយ ។

_រលឹកដល់អ្នកដែលធ្វើនូវឧបការៈ ។

_អនុមោទនាបុណ្យ ។

_បង្ហាត់បង្ហាញបរមិដើម្បីសម្ភាសម្តោធិញ្ញាណ ។

_មានជីវិត បិតនៅក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទចំពោះ
កុសលធម៌ទាំងឡាយគ្រប់ពេល ។

_កាលបើមានទោស ឃើញនូវទោសថាជាទោស
ហើយ ក៏ប្រាប់ដល់សហធម្មិក គឺអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ជាមួយគ្នា
ទៅតាមសេចក្តីពិត និងការបំពេញ នូវសម្មាបដិបត្តិឱ្យ

ក្រែលែងឡើងដោយប្រពៃ ។

_ពេលដែលគួរធ្វើនូវអ្វី ដែលមានប្រយោជន៍សមគួរ
ដល់សត្វទាំងឡាយ ក៏ជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាម មិនខ្ជិល
ច្រអូស ។

_កាលទុក្ខមានការឈឺនូវជំងឺជាដើម កើតឡើង
ដល់សត្វទាំងឡាយ ក៏ជាអ្នកចាត់ការជួយតាមកម្លាំងដែល
អាចប្រព្រឹត្តទៅបាន ។

_កាលសត្វទាំងឡាយ ធ្លាក់ចូលដល់សេចក្តីវិនាស
មានវិនាសញាតិ និងសម្បត្តិជាដើម ក៏ជួយសម្រាលនូវ
សេចក្តីសោកឱ្យដល់គេ ។

នៅមានទៀត គឺជាអ្នកតាំងនៅក្នុងសភាពជាអ្នក
ជួយគេ ឃុំគ្រងនូវបុគ្គលដែលគួរឃុំគ្រងដោយត្រឹមត្រូវ
ទៅតាមធម៌ ដើម្បីឱ្យគេបានរួចផុតពីបាបអកុសល ហើយ
តាំងនៅក្នុងបុណ្យកុសល។ លើកតម្កើងប្រកបដោយធម៌។

កម្មណាដែលធ្វើបានដោយលំបាកដ៏ក្រែលែង និង
ធំធេងជាទីបំផុត មានអានុភាពជាអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលនាំ

ប្រយោជន៍សុខមកឱ្យដល់សត្វទាំងឡាយតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ
ដែលព្រះបរមពោធិសត្វអំពីមុនៗបានប្រព្រឹត្តហើយ ។
ពោធិសម្ភាររបស់ព្រះបរមពោធិសត្វទាំងនោះ បានដល់
នូវភាពចាស់ក្លាដោយប្រពៃដោយកម្មទាំងឡាយណា បាន
ស្តាប់នូវកម្មទាំងឡាយនោះហើយ មិនតក់ស្លុត បានគិតថា
« មហាបុរសទាំងនោះក៏ជាមនុស្សដូចគ្នាដែរ មានអត្តភាព
បានអប់រំដើម្បីភាពបរិបូណ៌នៃការសិក្សាតាមលំដាប់ បាន
សម្រេចដល់ការយ៉ាងឧក្រិដ្ឋក្នុងពោធិសម្ភារ ដើម្បីដល់
ព្រមដោយអានុភាពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដូចនោះ ព្រោះដូច្នោះ សូម្បី
យើងក៏តប្បិបដិបត្តិយ៉ាងនោះដោយប្រពៃក្នុងសិក្ខា មាន
សីលសិក្ខាជាដើមដែរ » ។

ព្រះមហាបុរស មិនលះបង់នូវការព្យាយាម ដែល
មាននូវសទ្ធាជាបុរេចារិក (ត្រាច់ទៅមុន) ដោយគិតថា
« សូម្បីយើង ក៏នឹងបំពេញសិក្ខា ឱ្យបរិបូណ៌តាមលំដាប់
ដោយការបដិបត្តិ ហើយនឹងសម្រេចតាម ដល់នូវបទនោះ
ដោយពិតប្រាកដ ដូច្នោះ ឈ្មោះថា យើងជាអ្នកធ្វើឱ្យ

បរិបូណ៌ក្នុងសីលទាំងឡាយដោយប្រពៃ » ។

ព្រះមហាបុរស ជាបុគ្គលចិទចាំងសេចក្តីល្អដែល
ជាគុណធម៌ បើកបង្ហាញ សម្តែងប្រាប់នូវទោសកំហុស
របស់ខ្លួន ។ មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច មានសន្តោស មាន
អធ្យាស្រ័យស្ងាត់ មិនច្របូកច្របល់ជំពាក់ទាក់ទិន ។
អត់ធន់ចំពោះទុក្ខ មិនតក់ស្លុត មិនរាយមាយ មិនក្រអឺត-
ក្រអោង មិនអួតអាង មិនញាប់ញ័រ វាចាមិនអាក្រក់ មិន
ស្វែងរករឿងឈ្មោះទាស់ទែង មានឥន្ទ្រិយស្នប់ ចិត្តស្នប់
ប្រាសចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុសដោយប្រការផ្សេងៗ ។ ដល់
ព្រមដោយអាចារៈ (ការប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ) និងគោចរៈ
(ទីដែលគួរទៅ) ឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីមានប្រមាណ
តិច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខា ប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម
មានចិត្តមាំទាំ មិនគិតដល់កាយ និងជីវិត ។ លះបង់នូវ
ឧបក្កិលេស មានសេចក្តីក្រោធ និងការចង់នូវសេចក្តី
ក្រោធជាដើម ដែលជាហេតុនៃការទ្រុស្តសីលទាំងពួង ។
ជាបុគ្គលមិនត្រេកអរក្នុងការសម្រេចនូវគុណវិសេស ដែល

មានប្រមាណតិច ព្យាយាមដោយមិនរាថយ ដើម្បីសម្រេច
នូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែងឡើង ពោលគឺ មិនសន្តោស
ចំពោះកុសលឡើយ ។

ព្រះមហាបុរស ជាអ្នកនាំមនុស្សខ្វាក់ភ្នែក ប្រាប់
បង្ហាញផ្លូវ ឱ្យសញ្ញាចង្អុលប្រាប់ដល់មនុស្សត្រចៀកថ្លង់
អនុគ្រោះប្រយោជន៍។មនុស្សគក់ដូចគ្នា។ ឱ្យតាំង ឱ្យយាន
ដល់មនុស្សពិការ ឬនាំទៅ ។ មនុស្សណាមិនមាននូវសទ្ធា
ក៏ព្យាយាមជួយឱ្យមនុស្សនោះមានសទ្ធា មនុស្សណាខ្ជិល
ក៏ព្យាយាម ជួយឱ្យមនុស្សនោះ ទៅជាឧស្សាហ៍ ។ល។
ពោលគឺជួយឱ្យសត្វទាំងឡាយរួចផុតចាកពីអកុសល ហើយ
តាំងនៅក្នុងកុសល ។ គប្បីជ្រាបចារិត្តសីលដូច្នេះឯង និង
គប្បីជ្រាបសីលដោយពិស្តារ មាននៅក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ។

ព្រះមហាបុរស មិនបង្ហោនទៅដើម្បីវិជ្ជា ៣
អភិញ្ញា ៦ បដិសម្ភិទា ៤ សាវកពោធិញ្ញាណ និង
បច្ចេកពោធិញ្ញាណឡើយ ។

ព្រះមហាបុរស មិនបង្ហោនទៅដើម្បីឱ្យផុតពីភាព

សៅហ្មង ក្នុងទុក្ខតិរិច្ឆរស្ថាន មិនបង្ហោនទៅដើម្បីរាជ-
សម្បត្តិ ដើម្បីចក្រពត្តិសម្បត្តិ ដើម្បីទេវសម្បត្តិ ដើម្បី
សក្កសម្បត្តិ ដើម្បីមារសម្បត្តិ ដើម្បីព្រហ្មសម្បត្តិ ឬ
សូម្បីតែសុគតិភពផងដែរ ។ ដោយពិត ព្រះមហាសត្វ
រមែងបង្ហោនទៅ ដើម្បីឱ្យដល់នូវសីលាលង្ការ (អលង្ការ
គីសីល) ដ៏យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងភាពព្រះអង្គជាព្រះសព្វញ្ញ
នោះឯង ។ នេះគឺលំដាប់នៃការបដិបត្តិសីលបារមី ។

ចំណុចបដិបត្តិនៃនេក្ខម្មបារមី

ព្រោះការកើតឡើងនៃកុសលចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ
ដោយការចេញចាកកាម និងភពទាំងឡាយ មានការ
ឃើញទោសជាខាងដើម កំណត់ដោយបុគ្គលជាអ្នកឆ្លាត
ក្នុងឧបាយ មាននូវករុណា ឈ្មោះថានេក្ខម្មបារមី ។

ពិចារណាឃើញទោសរបស់កាម ដូចតទៅ :

._កាមទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រេកអរតិច មានទុក្ខ
ច្រើន មាននូវសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន មានការជាប់
ជំពាក់ ទាក់ទិនជាមួយនឹងរបស់ ដែលមិនជាប្រយោជន៍

ច្រើនសន្ធិកសន្ធាប់រាប់មិនអស់ ។

_ភាពជាយរាវាស មិនងាយមានឱកាសរកសេចក្តីសុខក្នុងនេត្តម្មៈបានឡើយ ហើយសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម ដូចយកអណ្តាតលិទ្ធកៀរទឹកឃ្នុំ ដែលជាប់នៅនឹងមុខដាវ ដ៏មុតដូច្នោះឯង ។

_កាមទាំងឡាយ តាំងនៅជាមួយនឹងសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង មានការចង្អៀតចង្អល់ច្រើនដោយបុត្រនិងភរិយាជាដើម ។

_ក្រវល់ក្រវាយដោយការគិត តាំងចិត្តធ្វើនូវការងារច្រើនយ៉ាង មានកសិកម្ម និងពាណិជ្ជកម្មជាដើម ។

_ការបម្រើកាមមិនមានពេលសម្រាប់ខ្លួនឯង មានតែសញ្ញាវិបរិត ដូចគ្រឿងប្រដាប់កាយរបស់មនុស្សឆ្កួត ។

_មានការតបស្មងដោយរបស់មិនស្អាត មានការខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះជាដើម ។

_មិនផ្អែក ដូចជីកទឹកអំបិល ឬដូចគ្រាន់តែលិទ្ធកិកសើមនៅនឹងចុងម្រាមដៃ ។

_មិនឆ្ងាញ់ មានការអន្ទះសា ត្រេកអរស្វែងរកព្រោះតែការស្រេកឃ្លានប៉ុណ្ណោះ ។

_ជាការប្រមូលរូបរូមនូវសេចក្តីវិនាស ដូចនុយបិទនឹងផ្លែសន្ធឹច ។

_ជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខរឿយៗ ដូចកម្ដៅភ្លើង។

_មានការចងជាលក្ខណៈ ដូចជំរក់ចាប់ស្នា។

_ជាទីតាំងនៃភ័យ ដូចនៅផ្ទះជាមួយសត្រូវ ។

_ជាចំណីរបស់កិលេសមារ ដូចចិញ្ចឹមសត្រូវ ។

_មានទុក្ខសោកកើតពីការប្រែប្រួលទៅ ដូចសម្បត្តិមហោស្រព ។

_មានការដុតខាងក្នុង ដូចភ្លើងនេះក្នុងដើមឈើដែលប្រហោង ។

_ដូចកំណាត់ឆ្អឹងដែលអត់សាច់ ដោយអត្តថាស្ងើយហត់អត់អំពើ ។

_ដូចដុំសាច់ដែលសត្វដណ្តើមគ្នា ដោយអត្តថាលំបាកដ៏ក្រៃលែងក្នុងការហូងហែង ។

ដូចរណ្តៅរងើកភ្លើង ដូចគប់ភ្លើងកាន់បញ្ច្រាស
ខ្យល់ ដូចការយល់សប្តិ ដូចកាំបិតនិងជ្រញ ។ល។

កាលដែល ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ដឹងឡើងហើយ
គួរបួសនៅក្នុងព្រះសាសនារបស់ព្រះអង្គ ។ គ្រាកាល
ដែលបួសហើយ គប្បីតាំងនៅក្នុងសីល គួរសមាទាននូវ
ធុតង្គគុណ ដើម្បីសេចក្តីផ្លូវផងនៃសីលធារមីនោះឯង ។

ពិតណាស់ ព្រះមហាបុរសទាំងឡាយ សមាទាន
នូវធុតង្គធម៌ ហើយរក្សានូវធុតង្គធម៌ទាំងនោះដោយប្រពៃ
ជាអ្នកប្រាថ្នាតិច សន្តោស មានសមាចារទាំងពួងបរិសុទ្ធ
ដោយគុណ ជាអ្នកមានសីលដែលរកទោសមិនបាន ។
ជាអ្នកមានមន្ទិលគឺកិលេសខ្ពុរចេញដោយទឹកគឺគុណធម៌ ។
មានការផុសខាត់កិលេស ស្ទាត់មិនច្របូកច្របល់ ប្រារព្ធ
សេចក្តីព្យាយាម ចិញ្ចឹមងាយ មានចិត្តតម្កល់មាំ ជាដើម។
តាំងនៅក្នុងអរិយវង្ស ចូលដល់ឈានដែលមានប្រភេទ ជា
ឧបចារនិងអប្សនា តាមសមគួរក្នុងអារម្មណ៍ ៤០ ដើម្បី
សម្រេចនូវអរិយវង្ស គឺជាអ្នកត្រេកអរក្នុងភាវនា ។ ដោយ

ប្រការដូច្នោះឯង ដែលព្រះមហាបុរស បំពេញនូវនេត្តម្ម-
ធារមីដោយប្រពៃហើយ ។

ក្នុងទីនេះគប្បីពោលនូវកម្មដ្ឋានដោយពិស្តារ និង
វិធីភាវនានៃសមាធិភាវនា ៤០ គឺកសិណ ១០ អសុភ ១០
អនុស្សតិ ១០ ព្រហ្មវិហារ ៤ អរូបជ្ឈាន ៤ សញ្ញាដែល
សំគាល់ក្នុងអាហារថាបដិកូល ១ និងវវត្តានៈគឺការកំណត់
ធាតុ ៤ មានធាតុដី ជាដើម ១ ។ ទាំងអស់នេះលោក
ពោលទុកដោយពិស្តារហើយ ក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គ ។ ពិត
ណាស់ ក្នុងគម្ពីរវិសុទ្ធិមគ្គនោះ លោកពោលដោយអំណាច
នៃសាវកពោធិសត្វតែម្យ៉ាង សូម្បីសីលក៏ដូចគ្នា តែក្នុងទី
នេះ ពោលដោយបុគ្គលអ្នកឆ្លាតក្នុងឧបាយ ដោយអំណាច
ករុណានៃព្រះមហាពោធិសត្វ សេចក្តីផ្សេងគ្នានេះមាន
ដោយប្រការដូច្នោះ ។ គប្បីជ្រាបលំដាប់នៃនេត្តម្មធារមីក្នុង
ទីនេះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ចំណុចបដិបត្តិនៃបញ្ញាធារមី

ពន្លឺអ្វីស្មើដោយបញ្ញាមិនមានឡើយ ។

បញ្ហាជាពន្ធិក្តីស្វាង រមែងមិនរួមជាមួយនឹងមោហៈ
 ដែលជាសភាវៈងងឹតឡើយ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ព្រះ-
 បរមពោធិសត្វ ដែលបំណងនឹងបំពេញនូវបញ្ហាបារមីឱ្យ
 សម្បូណ៌ ទើបបានរៀរចាកនូវ ចេតនាចោល មានដូច
 តទៅនេះគឺ :

- _ការច្រណែន
- _ការស្តីកស្រពន់ទម្រន់ខ្លួន
- _ការជ្រប់ងប់ទៅក្នុងសេចក្តីសោក
- _ការខ្ជិលច្រអូស
- _ការត្រេកអរក្នុងការច្របូកច្របល់ដោយពួកគណៈ
- _ការដេកលក់ច្រើន
- _ការមិនតាំងចិត្តឱ្យពិតប្រាកដ
- _ការមិនចាប់អារម្មណ៍ក្នុងញាណ
- _ការប្រកាន់ខ្លួន
- _ការមិនសាកសួរ
- _ការមិនរក្សារាងកាយឱ្យល្អ

- _ការមិនតម្កល់ចិត្តឱ្យតាំងមាំ
 - _ការសេពគប់បុគ្គលអន់ថយដោយបញ្ហា
 - _ការមិនចូលទៅជិតបុគ្គលដែលមានបញ្ហា
 - _ការមើលងាយខ្លួនឯង
 - _ការគិតត្រិះរិះខុស
 - _ការប្រកាន់វិបរិត គឺប្រកាន់អ្វីៗប្លែកៗដែលខុសពី
 ធម្មតានៃការពិត បានដល់ទិដ្ឋិ ៦២
 - _ការមិនមាននូវសេចក្តីសង្វេគ
 - _ការមាននូវនិរវណៈ ៥
 - _ការដែលសេពគប់ក្នុងព្រះធម៌ ឬស្វែងយល់អំពី
 ព្រះធម៌ដោយសង្ខេបតិចតួចពេក ដែលធ្វើឱ្យបញ្ហាដែល
 មិនទាន់កើតឡើង រមែងមិនកើតឡើង បញ្ហាដែលកើត
 ឡើងហើយ រមែងសាបសូន្យ ។
- ព្រះមហាបុរស រៀរចាកហេតុនៃសេចក្តីវង្វេង
 ទាំងអស់នេះ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាមក្នុងពាហុសច្ចៈ
 (ការចេះដឹងច្រើន) និងក្នុងឈានជាដើម ដោយប្រការ

ដូច្នោះឯង ។

គប្បីជ្រាបពីការចែកលក្ខណៈនៃពាហុសច្ចៈ ដូច
តទៅនេះគឺ ពាហុសច្ចៈក្នុងខន្ធ ៥ អាយតនៈ ១២ ធាតុ
១៨ អរិយសច្ចៈ ៤ ឥន្ទ្រិយ ២២ បដិច្ចសមុប្បាទ ១២
សតិប្បដ្ឋាន ៤ និងប្រភេទនៃធម៌មានកុសលជាដើម ។
វិជ្ជាការដែលមិនមានទោសក្នុងលោក ការព្យាករពិសេស
ដែលប្រកបដោយវិធីនាំប្រយោជន៍សុខ ឱ្យដល់សត្វទាំង-
ឡាយ ។ គប្បីឱ្យកើតសុតមយប្បញ្ញា ដោយការចុះកាន់
សុតវិស័យគ្រប់យ៉ាងគ្រប់ប្រការ ដោយបញ្ញាដែលជាការ
ឆ្លាតក្នុងឧបាយជាខាងដើម ដោយសតិ ដោយវិរិយៈ
ដោយការរៀន ការស្តាប់ ការទ្រទ្រង់ចាំទុក ការសន្សំ ការ
សាកសួរដោយល្អ ហើយឱ្យអ្នកដទៃតាំងនៅក្នុងបញ្ញា
នោះ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

បញ្ញាដែលជាបដិភាណ ដែលនឹងធ្វើឱ្យសត្វទាំង-
ឡាយ បានសម្រេចដល់ទិសដៅ ។ ជាអ្នកឆ្លាតក្នុងហេតុ
នៃសេចក្តីចម្រើន ហេតុនៃសេចក្តីវិនាស និងជាអ្នកឆ្លាត

ក្នុងឧបាយគេចចេញពីហេតុនៃសេចក្តីវិនាស តាំងនៅក្នុង
ហេតុនៃសេចក្តីចម្រើន ឆ្លាតក្នុងអ្វីដែលគួរធ្វើ ។ ជាបុគ្គល
ដែលញ៉ាំងសត្វទាំងឡាយ ឱ្យមានការសម្លឹង ពិនិត្យដោយ
យោនិសោមនសិការ ទៅក្នុងអាការនៃសភាវធម៌ មាន
ខន្ធជាដើម គប្បីឱ្យកើតចិន្តាមយប្បញ្ញាដល់សត្វទាំងឡាយ
នោះៗ ។

ម្យ៉ាងទៀត ជាអ្នកញ៉ាំងលោកិយប្បញ្ញា ឱ្យកើត
ឡើងដោយអំណាចនៃការកំណត់លក្ខណៈរបស់ខ្លួន និង
សាមញ្ញលក្ខណៈរបស់ខ្លួនជាដើម គប្បីឱ្យសម្បូណ៍ដោយ
ភាវនាមយប្បញ្ញា ដែលជាចំណែកខាងដើម ។ ពិតណាស់
នេះគ្រាន់តែជានាមរូបដែលកើតឡើង និងរលត់ទៅដោយ
បច្ច័យទាំងឡាយតាមសមគួរ ។ ក្នុងរឿងនេះមិនមានអ្នក
ណាធ្វើដោយខ្លួនឯង ឬអ្នកដទៃធ្វើឡើយ ជាការមិនទៀង
ព្រោះមានហើយត្រឡប់ជាមិនមានវិញ ជាទុក្ខ ព្រោះកើត
ឡើងហើយ ត្រូវវិនាសបែកធ្លាយ ជាអនត្តា ព្រោះមិននៅ
ក្នុងអំណាចខ្លួន ។

ដោយហេតុនោះ ព្រះមហាបុរស កំណត់ដឹងធម៌
 ខាងក្នុង និងធម៌ខាងក្រៅ មិនឱ្យសល់ លះបង់ការជាប់
 ជំពាក់ក្នុងធម៌នោះ និងឱ្យអ្នកដទៃលះបង់ការជាប់ជំពាក់
 នោះ ក្នុងធម៌នោះផងដែរ ដោយអំណាចនៃករុណាធម៌តែ
 ម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ។ ព្រះពុទ្ធកុណនៅមិនទាន់មកដល់កណ្តាប់
 ដៃដរាបណា ដរាបនោះ ព្រះមហាបុរសញ្ចាំងសត្វទាំង-
 ឡាយឱ្យតាំងនៅក្នុងបញ្ញាទាំង ៣ គឺ បញ្ញាថ្នាក់ស្តាប់ ១
 បញ្ញាថ្នាក់គិតពិចារណា ១ និងបញ្ញាថ្នាក់អប់រំចម្រើន ១
 ធ្វើឱ្យមានសេចក្តីចម្រើនជាភិយ្យោភាព ញ្ចាំងឈានវិមោក្ខ
 សមាធិ និងសមាបត្តិ ព្រមទាំងអភិញ្ញាដែលជាលោកិយ
 ឱ្យដល់នូវសេចក្តីជំនាញ ឱ្យសម្រេចដល់ទីបំផុតនៃបញ្ញា ។
 ក្នុងអភិញ្ញាជាលោកិយនោះ ការនាបញ្ញា គឺ
 អភិញ្ញាទាំងឡាយបានដល់ **ឥន្ទ្រិវិបត្តិវាណ** (អភិញ្ញាខាង
 សម្តែងឬទ្ធិ) **និព្វេសោតនាសុត្តិវាណ** (អភិញ្ញាខាងត្រចៀក
 ទិព្វ) **ចេតោបរិយញ្ញាណ** (អភិញ្ញាខាងដឹងចិត្តអ្នកដទៃ) **បុព្វេនិវាសានុស្សតិវាណ** (អភិញ្ញាខាងរលឹកជាតិមុនៗ)

និព្វេចក្កញ្ញាណ (អភិញ្ញាខាងភ្នែកទិព្វ) **យថាភម្មុបកញ្ញាណ**
 (អភិញ្ញាខាងដឹងកុសលកម្មនិងអកុសលកម្មក្នុងជាតិមុនៗ)
អនាគតិសញ្ញាណ (អភិញ្ញាខាងដឹងអនាគត) ។

ឥន្ទ្រិវិបត្តិវាណ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៧
 គឺ បរិក្ការម្មណ៍ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ ១ អតីតារម្មណ៍ ១
 អនាគតារម្មណ៍ ១ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ១ អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១
 និងពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ ។

និព្វេសោតនាសុត្តិវាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៤
 គឺ បរិក្ការម្មណ៍ ១ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ១ អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១
 និងពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ ។

ចេតោបរិយញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៨
 គឺ បរិក្ការម្មណ៍ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ ១ អប្បមាណារម្មណ៍
 ១ មគ្គារម្មណ៍ ១ អតីតារម្មណ៍ ១ អនាគតារម្មណ៍ ១
 បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ១ និងពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ ។

បុព្វេនិវាសានុស្សតិវាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
 អារម្មណ៍ ៨ គឺបរិក្ការម្មណ៍ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ ១

អប្បមាណារម្មណ៍ ១ មគ្គារម្មណ៍ ១ អតីតារម្មណ៍ ១
អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១ ពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ និងនវត្តញ្ញារម្មណ៍ ១ ។

ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៤ គឺ
បរិត្តារម្មណ៍ ១ បច្ចុប្បន្នារម្មណ៍ ១ អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១
និងពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ ។

យថាភម្មុបកញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៥
គឺ បរិត្តារម្មណ៍ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ ១ អតីតារម្មណ៍ ១
អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១ និងពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ ។

អនាគតិសញ្ញាណ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអារម្មណ៍ ៨ គឺ
បរិត្តារម្មណ៍ ១ មហគ្គតារម្មណ៍ ១ អប្បមាណារម្មណ៍ ១
មគ្គារម្មណ៍ ១ អនាគតារម្មណ៍ ១ អជ្ឈត្តារម្មណ៍ ១
ពហិទ្ធារម្មណ៍ ១ និង នវត្តញ្ញារម្មណ៍ ១ ^(១) ។

នៅក្នុងអដ្ឋកថា បុព្វនិវាសានុស្សតិញ្ញាណនិទ្ទេសបាន
សម្តែងថា :

១.ញាណទាំង ៧ មានក្នុងបដិសម្ពិទ្ធិមគ្គ ញាណនិទ្ទេស បិដក
លេខ ៦៩ និងអដ្ឋកថា ។ នវត្តញ្ញារម្មណ៍ បានដល់ បញ្ញត្តិ

អនុតិរិយទាំងឡាយ រមែងរលឹកបាន ៤០ កប្ប
មិនលើសពីនេះឡើយ ព្រោះហេតុអ្វី ? ព្រោះពួក
អនុតិរិយមានបញ្ហាអន់ខ្សោយ ។ ពិតណាស់ បញ្ហារបស់
ពួកអនុតិរិយនោះ ទន់ខ្សោយព្រោះមិនមានការកំណត់
ដឹងនាមរូប ។

ពុទ្ធសាវ័កធម្មតា រមែងរលឹកបាន ១ រយកប្បខ្លះ ១
ពាន់កប្បខ្លះ ព្រោះមានបញ្ហាចាស់ក្លា ។ ឯមហាសាវ័ក
៨០ អង្គ រលឹកបាន ១សែនកប្ប ។ ព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរ
រលឹកបាន ១អសង្ខេយ្យ និង ១សែនកប្ប ^(១) ។

ព្រះបច្ចេកពុទ្ធរលឹកបាន ២ អសង្ខេយ្យ និង ១
សែនកប្ប ព្រោះអភិនិហាររបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធទាំងនោះ
មានប្រមាណត្រឹមនេះ ។

RBHsmṃasm<úTṣṬa
MgLAY រលឹកបានមិនមានកំណត់។

១.ក្នុងអដ្ឋកថា ឯកទគ្គៈរបស់ព្រះនាងភទ្ទាកច្ចានាថេរី (រាហុល-
មាតា) សម្តែងថា ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ អ្នករលឹកជាតិបាន ១ អសង្ខេយ្យ

និង ១ សែនកប្ប មាន ៤ អង្គ គឺព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរអង្គ និងព្រះពាកុលគ្មេរ ១ អង្គ ព្រះនាងភទ្ទាកច្ចុនាថេរី ១ អង្គ ។

ក៏បណ្តាបុគ្គលទាំង ៦ ពួកនោះ មានការរលឹក ជាតិមុនមានសេចក្តីប្រៀបដូចតទៅនេះគឺ :

- ការឃើញជាតិមុន របស់ពួកអន្យតិរិយ ដូចពន្លឺ អំពិលអំពែក ។

- ញាណរបស់ព្រះសាវ័កធម្មតា ដូចពន្លឺប្រទិប ។

- ញាណរបស់ព្រះមហាសាវ័ក ដូចពន្លឺគប់ភ្លើង ។

- ញាណរបស់អគ្គសាវ័កទាំងពីរដូចរស្មីផ្កាយព្រឹក ។

- ញាណរបស់ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ ដូចរស្មីព្រះចន្ទ ។

- ញាណរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ រមែងប្រាកដដូច មណ្ឌលព្រះអាទិត្យក្នុងសរទកាល ប្រដាប់ដោយរស្មី ១ ពាន់ដួង ។

ភាវនាបញ្ញា ដែលជាលោកិយ និងលោកុត្តរ ដែល បុគ្គលមានការសន្សំដោយការរៀន ការសាកសួរក្នុងធម៌ ដែលជាភូមិឋាន មានខន្ធ អាយតនៈ ធាតុ ឥន្ទ្រិយ អរិយ-

សច្ចៈ និង បដិច្ចសមុប្បាទជាដើម ហើយតាំងនៅក្នុង វិសុទ្ធិ ២ ដែលជាបូសគល់ គឺ សីលវិសុទ្ធិ និង ចិត្តវិសុទ្ធិ ហើយគប្បីចម្រើននូវវិសុទ្ធិ ៥ ឱ្យសម្បូណ៍ គឺ

ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃបញ្ញាក្នុងការកំណត់ ដឹង និងចែកនូវនាមរូប ១ ។

កទ្ធាវិធសនាវិសុទ្ធិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃបញ្ញាក្នុងការ ឆ្លងផុតពីសេចក្តីសង្ស័យ ១ ។

មគ្គាមគ្គញ្ញាណនស្សនវិសុទ្ធិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃ បញ្ញាក្នុងការឃើញផ្លូវ និងមិនមែនផ្លូវ ១ ។

បដិបទាញ្ញាណនស្សនវិសុទ្ធិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃ បញ្ញាក្នុងការដឹងផ្លូវបដិបត្តិ ១ ។

ញ្ញាណនស្សនវិសុទ្ធិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃញាណ- ទស្សនៈ គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ១ ។

វិធីការឱ្យសម្រេច (បច្ច័យ) នៃភាវនាបញ្ញាទាំងនេះ លោកពោលទុកដោយពិស្តារហើយ ក្នុងវិសុទ្ធិមគ្គ ដោយ ប្រការទាំងពួង ដោយន័យមានជាអាទិ៍ថា ព្រះយោគីដែល

ជាអាទិកម្មិក បំណងនិងធ្វើការសម្តែងបូទី ឱ្យមនុស្សម្នាក់
ទៅជាច្រើននាក់ជាដើម និងដោយន័យ គឺរូប វេទនា
សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ជាដើម ។ គប្បីជ្រាបដោយន័យ
តាមដែលពោលហើយក្នុងវិសុទ្ធិមគ្គនោះៗឯង គឺជាបញ្ញា
ដែលមកហើយ ដោយអំណាចនៃសាវកពោធិសត្វ ក្នុង
ភាវនាបញ្ញានោះតែម្យ៉ាង ។

ក្នុងទីនេះ ដោយអំណាចនៃ ព្រះមហាពោធិសត្វ
គប្បីពោលដល់ភាវនាបញ្ញា ដែលមានការឆ្លាតក្នុងឧបាយ
គីករុណា ជាដើមដំបូង មានការតាំងវិបស្សនាទុកក្នុង
បដិបទាញ្ញាណនស្សនវិសុទ្ធិ ប៉ុណ្ណោះ មិនបានចូលដល់
ញ្ញាណនស្សនវិសុទ្ធិ ឡើយ នេះជាសេចក្តីផ្សេងគ្នា ។
គប្បីជ្រាបលំដាប់នៃការបដិបត្តិនូវបញ្ញាបារមី ក្នុងទីនេះ
ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ចំណុចបដិបត្តិនៃវិស័យធារមី

ឆ្លងសេចក្តីទុក្ខបានដោយការព្យាយាម ។

ព្រះមហាពោធិសត្វ ដែលបំពេញបារមីដើម្បីសម្មា-
សម្ពោធិញ្ញាណ គប្បីជាអ្នកប្រកបនូវសេចក្តីព្យាយាមគ្រប់
ពេល ជាប្រយោជន៍ដើម្បីឱ្យបារមីពេញបរិបូណ៌ ដោយការ
បំពេញជាប់គ្នាជានិច្ច ។ គ្រប់ពេលវេលាជារហូត ព្រះ
មហាសត្វពិចារណារាល់ៗថ្ងៃថា ថ្ងៃនេះយើងនឹងសន្សំ
បុញ្ញសម្ភារ ឬញ្ញាណសម្ភារអ្វីហ្ន៎ ឬថា យើងនឹងធ្វើនូវ
ប្រយោជន៍ដើម្បីអ្នកដទៃយ៉ាងណាទើបល្អប្រពៃ ។

._បុគ្គលដែលប្រាថ្នានូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ គប្បី
ធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សត្វដូចតទៅ:

._គប្បីមានចិត្តមាំមាំដោយមិនគិតដល់កាយនិងជីវិត
លះបង់នូវវត្ថុដែលជាទីហ្វូងហែងរបស់ខ្លួន ដើម្បីជួយដល់
សត្វលោក ។

._កាលបើធ្វើកម្មយ៉ាងណាមួយ ដោយកាយ ឬវាចា
គប្បីធ្វើកម្មនោះទាំងអស់ ដោយចិត្តបង្ហោនទៅក្នុងសម្មា-
សម្ពោធិញ្ញាណតែប៉ុណ្ណោះ ។

_គប្បីមានចិត្តផុតចាកកាមទាំងឡាយ ដ៏យ៉ាង
ហ្មត់ចត់ ។

_គប្បីជាអ្នកឆ្លាតក្នុងឧបាយ ហើយគប្បីបដិបត្តិក្នុង
បារមីទាំងពួង ដែលគួរធ្វើ ។

_គប្បីប្រារព្ធសេចក្តីព្យាយាម ក្នុងប្រយោជន៍របស់
សត្វនោះៗ ។ -៤៤-

_គប្បីអត់ធន់ក្នុងអារម្មណ៍ទាំងពួងដែលគួរ ប្រាថ្នា
និងមិនគួរប្រាថ្នាជាដើម ។

_គប្បីមិននិយាយខុសពីសេចក្តីពិត ។

_គប្បីផ្សាយមេត្តា និងករុណា ដល់សត្វទាំងពួង
ដោយមិនចំពោះ ។

_ការកើតឡើងនៃទុក្ខយ៉ាងណាមួយ ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងសត្វទាំងឡាយ គប្បីសង្ឃឹមការកើតឡើងនៃទុក្ខ
ទាំងឡាយនោះ ឱ្យមានចំពោះខ្លួនវិញ ។

_គប្បីអនុមោទនាបុណ្យរបស់សត្វទាំងពួង ។

_គប្បីពិចារណារឿយៗ ដល់ភាពនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ដែលជាធំ មានអានុភាពច្រើន ។

ក៏ដោយឧបាយនេះ ព្រះមហាពោធិសត្វ ប្រកបនូវ
ការខ្វល់ខ្វាយក្នុងទានជាដើម មានកម្លាំងចិត្តខ្លាំងក្លា មាន
ការព្យាយាមមាំ ចូលទៅសន្សំនូវបុញ្ញសម្ភារ និងញាណ-
សម្ភារ ដែលរកប្រមាណមិនបានរាល់ៗថ្ងៃ ។

ម្យ៉ាងទៀត ដើម្បីឱ្យស្រីសត្វបានបរិភោគ និងដើម្បី
គ្រប់គ្រងសត្វ ទើបលះបង់រាងកាយ និងជីវិតរបស់ខ្លួន ។
គប្បីស្វែងរកនូវគ្រឿងកម្ចាត់ទុក្ខ មានទុក្ខ ព្រោះស្រែក
ព្រោះឃ្លាន ក្តៅ រងា ជាដើម ធ្វើឱ្យសត្វបានទទួលនូវ
សេចក្តីសុខ ដែលកើតអំពីការកម្ចាត់ទុក្ខ ពោលគឺឱ្យបាន
ទទួលនូវសេចក្តីសុខ ព្រោះមិនមានកម្តៅផ្លូវកាយ និងផ្លូវ
ចិត្ត ក្នុងសួនឧទ្យាន ក្នុងប្រាសាទ ក្នុងស្រះជាដើម ឬក៏ក្នុង
ដងព្រៃដែលគួររីករាយ ។ ព្រោះបានស្តាប់មកថា ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអនុពុទ្ធ ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ និងព្រះមហា-
ពោធិសត្វទាំងឡាយ តាំងនៅក្នុងនេក្ខម្យប្បដិបត្តិ រមែង

សោយសុខក្នុងឈាន និងសមាបត្តិ យ៉ាងនេះមួយៗ ដែល
ជាសុខវិហារធម៌ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ព្រះមហាបុរស ក៏មាន
បំណងនឹងធ្វើនូវសេចក្តីសុខទាំងអស់នោះ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ
ក្នុងសត្វទាំងឡាយ ដោយមិនចោះចំពោះ ។

ព្រះមហាបុរស បានបង្ហាញនូវបីតិ បស្សន្តិ សុខ
សមាធិ យថាភូតញ្ញាណ (ឃើញសភាវធម៌តាមសេចក្តី
ពិត) ដែលកើតមកពីការសម្រេចនូវគុណវិសេស តាម
ដែលខ្លួនបានសោយហើយ ឱ្យចូលទៅក្នុងសត្វទាំងឡាយ។

ព្រះមហាបុរសបរមពោធិសត្វ ឃើញពពួកសត្វ
លិចចុះនៅក្នុងសង្សារទុក្ខ មានទុក្ខដ៏ក្រៃលែង ឃើញ
អភិសង្សារទុក្ខ និងឃើញកិលេសដែលជានិមិត្តនៃសង្សារ-
វដ្ត ។ ក្នុងពពួកសត្វនោះៗ ឃើញសត្វនរកសោយនូវទុក្ខ
វេទនាដ៏យ៉ាងខ្លាំងក្លា ជាមហាទារុណ ។ សត្វតិរច្ឆាន
សោយទុក្ខធ្ងន់ដោយការក្រោធដល់គ្នានឹងគ្នា ធ្វើឱ្យក្តៅ
ក្រហាយ បៀតបៀន សម្លាប់ ចាប់ជាអាហារ ស្រែក
ឃ្លាន ។ល។ ប្រេត មាននិជ្ឈាមតណ្ហិកប្រេតជាដើម ដុត

រោលក្នុងរាងកាយ ដោយកងភ្លើង មានភ្លើងកើតពីកម្ម
ជាដើម យំស្រែករកអាហារ មានទឹកមាត់កំហាកដែលគេ
ស្តោះចោលជាដើម ហើយក៏សោយនូវទុក្ខធំ ។

សត្វនរកប្រេត តិរច្ឆាន ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខលំបាកដ៏
ក្រៃលែង ។ មនុស្សលំបាកព្រោះការស្វែងរកអាហារជា
ហេតុ លំបាកព្រោះការទទួលទុក្ខទោស ទារុណកម្មក្នុង
ពន្ធនាគារ ត្រូវវាយដំ^{៤៦} ត្រូវស្រែកឃ្លានព្រោះខ្វះខាត
អាហារ ។ល។ ម្យ៉ាងទៀតមនុស្សត្រូវសោយទុក្ខ ព្រោះ
សល់ផលកម្មពីអបាយភូមិ ។ កាមាវចរទេវតា ត្រូវសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយដោយភាគៈជាដើមដុតរោល មានចិត្តរើរវាយ
ក្នុងការបរិភោគកាមគុណ ក្តៅក្រហាយមិនស្ងប់ ដូចភ្លើង
ឆេះព្រៃក្នុងរដូវប្រាំង អណ្តាតភ្លើងឆ្ងល់ឆាប់រីកដោយ
កម្លាំងខ្យល់ ។ រូបាវចរទេវតា និងអរូបាវចរទេវតា មាន
អាយុវែង រស់នៅបានយូរ ដូចបក្សីដែលស្ទុះទៅព្រៃដ៏អាកាស
បានឆ្ងាយ ដោយការព្យាយាមខ្លាំង ឬក៏ដូចព្រួញដែលគេ
ចាញ់ចេញទៅក្នុងទីឆ្ងាយ តែក្នុងទីបំផុតក៏ធ្លាក់ ។ សង្ខារ-

ធម៌ទាំងឡាយមិនទៀង មានការកើតឡើងហើយ រមែង
មានសេចក្តីវិនាសជាទីបំផុត ដូច្នោះ ទើបសត្វលោកមិន
កន្លងផុតចាកជរាមរណៈទៅបានឡើយ ។

នៅមានសេចក្តីសង្វេគច្រើនបែប ច្រើនយ៉ាងទៀត
ដែលប្រាកដដល់ព្រះបរមពោធិសត្វ ហើយព្រះបរមពោធិ-
សត្វ ក៏ផ្សាយនូវមេត្តា និងករុណាទៅកាន់សត្វទាំងឡាយ
ដោយមិនចោះចំពោះ ។ -៤៨-

អ្នកសន្សំនូវពោធិសម្ភារ ដោយកាយវាចា និងចិត្ត
ជាលំដាប់យ៉ាងនេះ បានមើមែងពេញពោរ ។ ដូច្នោះបុគ្គល
គប្បីធ្វើដោយសេចក្តីគោរព ធ្វើឱ្យជាប់តគ្នា ប្រព្រឹត្តមិន
ឆ្ងរថយ ញ៉ាំងឧស្សាហៈឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ នេះគឺជាការបំពេញ
នូវវិរិយបរិបូណ៌ ។

ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីបានជាព្រះ-
សម្មាសម្ពុទ្ធ គឺជាអចិន្ត្រៃយ៍ និងជាទីតាំងនៃការសន្សំគុណ
ដែលរកប្រមាណមិនបាន សម្បូណ៌ឱ្យារិកសន្ធិកក្រែកលែង
ប្រាសចាកមន្ទិល មិនមានអ្វីប្រៀប មិនមានឧបក្កិលេស ។

នេះជាអានុភាពនៃអចិន្ត្រៃយ៍នោះឯង ដែលមនុស្សទាំង-
ឡាយសូម្បីបានស្តាប់ឮហើយ ក៏មិនងាយនឹងបដិបត្តិបាន
ឡើយ ។

អភិនិហារចិត្តប្បាទ ពុទ្ធកូមិ សង្គហធម៌ ករុណា
ជាកិច្ចដ៏ធំក្រៃលែង ។

ការបដិបត្តិដោយព្យាយាម ក្នុងពោធិសម្ភារមាន
ជាអាទិ៍ដូចតទៅ : -៤៩-

._ការអត់ធន់ក្នុងការពិនិត្យ ដែលជាបច្ច័យដ៏វិសេស
ក្នុងការធ្វើឱ្យច្បាស់ក្នុងពុទ្ធធម៌ ។

._ការមិនចូលទៅដោយ គ្រាន់តែស្ថាបអង្គុលក្នុង
ពុទ្ធធម៌ ។

._សេចក្តីសំគាល់ក្នុង សត្វទាំងពួងថាជាបុត្រដ៏ជាទី
ស្រឡាញ់ ។

._ការព្រមទទួលនូវសង្សារទុក្ខព្រោះករុណាសត្វ ។

._ការបរិច្ចាគនូវទេយ្យធម៌ទាំងពួង និងការមានចិត្ត
ត្រេកអរក្នុងការបរិច្ចាគនោះ ។

_ការអធិដ្ឋាននូវអធិសីលជាដើម និង ការមិន
ញាប់ញ័រក្នុងអធិដ្ឋាននោះឯង ។

_បីតិ និងបាមោជ្ជក្នុងកុសលកិរិយា ។

_ភាពនៃចិត្តដែលបង្ហោនទៅរកវិវេក ។

_ការប្រកបឈានរឿយៗ ។

_ការមិនតិះដៀលនូវធម៌ដែលមិនមានទោស ។

_សម្តែងធម៌តាមដែលបានស្តាប់មក ដោយមាន
អធ្យាស្រ័យទំនុកបម្រុងដល់អ្នកដទៃ ឱ្យសត្វទាំងឡាយ
តាំងនៅក្នុងរបៀបវិន័យ ។

_ភាពមាំទាំក្នុងការចាប់ផ្តើម ។

_ឆ្ងាតហើយ ក្លាហាន ។

_មិនធ្វើនូវសេចក្តីវិនាស ឬការខូចខាតបាត់បង់ឱ្យ
ដល់អ្នកដទៃ ។

_តាំងមាំក្នុងសច្ចៈ ។

_ជំនាញក្នុងសមាបត្តិ ។

_មានកម្លាំងក្នុងអភិញ្ញា ។

_ដឹងនូវក្រែលកូណ៍ ។

_សន្សំពារមីក្នុងលោកុត្តរមគ្គ ដោយការប្រកប
ព្យាយាមក្នុងសតិប្បដ្ឋានជាដើម និង ឈានចុះកាន់
លោកុត្តរធម៌ ៩ ។

ការបដិបត្តិដើម្បីពោធិសម្ភារទាំងអស់នេះ រមែង
សម្រេចដោយអានុភាពនៃវិរិយៈ ។

ព្រោះហេតុនោះ តាំងតែពីការចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍
រហូតដល់ការត្រាស់ដឹង ព្រះមហាបុរសមិនដាក់ចុះនូវចុះ
ញ៉ាំងនូវសេចក្តីព្យាយាមឱ្យសម្បូណ៌ ដោយគោរព ដែល
ជាហេតុនាំមកនូវគុណវិសេស ដោយប្រការដូច្នោះ ។

កាលបើសេចក្តីព្យាយាម តាមដូចដែលបានពោល
ហើយ មាននូវភាពបរិបូណ៌ គប្បីជ្រាបការបដិបត្តិដោយ
ន័យនេះថា ពោធិសម្ភារទាំងអស់ មានខន្តី សច្ចៈ អធិដ្ឋាន
ទាន សីលជាដើម រមែងសម្បូណ៌ពេញលេញ ព្រោះ
អាស្រ័យនូវសេចក្តីព្យាយាមហ្នឹងឯង ។ គប្បីជ្រាបលំដាប់
នៃការបដិបត្តិនូវវិរិយពារមី ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

សង្ខេបចំណុចបដិបត្តិវិធានវិទ្យាសាស្ត្រ

ការធ្វើសេចក្តីអនុគ្រោះ ដោយការបរិច្ចាគនូវ ឧបករណ៍ផ្តល់សេចក្តីសុខ ឱ្យដល់សត្វទាំងឡាយ ឈ្មោះ ថាបដិបត្តិដោយការឱ្យទាន ។

ហេតុទាំងឡាយ មានជាអាទិ៍ គឺការរក្សាជីវិត សម្បត្តិ បុត្រភរិយាអ្នកដទៃ ការពោលនូវពាក្យពិត មិនឱ្យ បែកគ្នា ពីរោះហើយមានប្រយោជន៍^{៥២} និងមិនបៀតបៀន សត្វទាំងឡាយនោះៗ ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយសីល ។

ការប្រព្រឹត្តនូវអំពើជាប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាង ដោយ ការទទួលមរតកហើយឱ្យទាន បរិច្ចាគលះបង់មិនជាប់ ជំពាក់ ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយនេត្តម្មៈ ។

ភាពជាអ្នកឆ្លាតក្នុងឧបាយ ធ្វើប្រយោជន៍ឱ្យដល់ សត្វទាំងឡាយ ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយបញ្ញា ។

ការមាននូវឧស្សាហៈ ចាប់ផ្តើមមិនរាថយ ក្នុង ការងារនោះៗ ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយវិរិយៈ ។

ការដែលអត់ទ្រាំបានចំពោះអារម្មណ៍ ដែលគួរ ប្រាថ្នា និងមិនគួរប្រាថ្នា អត់ធន់ក្នុងការសម្លឹងសេចក្តីពិត ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយខន្តី ។

ការមិនលល្ងង់បោកបញ្ឆោត ការបំពេញធម៌មាន ឧបការៈឱ្យប្រាកដ សមាទានសិក្សា និងការមិននិយាយ ខុសពីសេចក្តីពិតជាដើមដល់សត្វនោះៗ ឈ្មោះថាបដិបត្តិ ដោយសច្ចៈ ។

សូម្បីធ្លាក់ក្នុងសេចក្តីវិនាស^{៥៣} ក៏មិនបានញាប់ញ័រក្នុង ការបំពេញធម៌មានឧបការៈដែរ ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយ អធិដ្ឋាន ។

គិតតែប្រយោជន៍សុខដល់សត្វទាំងឡាយ ឈ្មោះ ថាបដិបត្តិដោយមេត្តា ។

ការមិនមានកង្វល់ មិនចង្អៀតចង្អល់ដល់ភាពខុស ប្រក្រតី គឺសេចក្តីចម្រើន និងសេចក្តីវិនាស នៃសត្វ ទាំងឡាយ ក្នុងការដែលសត្វទាំងឡាយប្រព្រឹត្តទៅតាម កម្ម ឈ្មោះថាបដិបត្តិដោយឧបេក្ខា ។

ព្រះមហាបុរស ប្រារព្ធសត្វទាំងឡាយច្រើនមិនមាន
ប្រមាណយ៉ាងនេះ ដោយប្រការដូច្នោះហើយ ជាអ្នក
សន្សំនូវបុព្វសម្ភារ និងញាណសម្ភារ រកប្រមាណមិន
បាន ។ ព្រះមហាពោធិសត្វ មានការទទួលរ៉ាប់រងស្មើ
ជានិច្ច អនុគ្រោះដល់សព្វសត្វ គប្បីជ្រាបថា នេះជាការ
បដិបត្តិក្នុងបារមីទាំងឡាយ ។

ការចែកចាយ

ពារមី ១០ ឧបពារមី ១០ បរមត្ថពារមី ១០ មាន
ដូចតទៅ :

ការបរិច្ចាគបុត្រភរិយា និងឧបករណ៍មានទ្រព្យ
ជាដើម ជាទានពារមី ។ ការបរិច្ចាគអវយវៈជាទានឧប-
ពារមី ។ ការបរិច្ចាគជីវិតរបស់ខ្លួន ជាទានបរមត្ថពារមី ។

សីលពារមី សីលឧបពារមី សីលបរមត្ថពារមី
ដោយការមិនប្រព្រឹត្តកន្លង ព្រោះហេតុមានបុត្រ និង
ភរិយាជាដើម ។

នេត្តម្មពារមី នេត្តម្មឧបពារមី នេត្តម្មបរមត្ថពារមី
ដោយការកាត់អាស័យក្នុងវត្ត ៣ យ៉ាងនោះៗ ហើយចេញ
បួស ។

បញ្ញាពារមី បញ្ញាឧបពារមី បញ្ញាបរមត្ថពារមី
ដោយការប្រមូលតណ្ហាក្នុងឧបករណ៍បុត្រភរិយា អវយវៈ

និងជីវិត បិទទុក មិនឱ្យចូលមកលាយឡំក្នុងការវិនិច្ឆ័យ
អ្វីជាប្រយោជន៍ អ្វីមិនមែនជាប្រយោជន៍ របស់សត្វ
ទាំងឡាយ ។

វិរិយពារមី វិរិយឧបពារមី វិរិយបរមត្ថពារមី ដោយ
ការព្យាយាមបរិច្ចាគជាដើម តាមប្រភេទនៃវត្ថុទាំង ៣
ដូចដែលបានពោលហើយ និងទៅតាមប្រភេទនៃពារមី
ផ្សេងៗ ។

ខន្តិពារមី ខន្តិឧបពារមី ខន្តិបរមត្ថពារមី ដោយ
សេចក្តីអត់ធន់ ដល់ការធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយនៃវត្ថុនោះៗ
គឺឧបករណ៍បុត្រភរិយា អវយវៈ និងជីវិត ។

សច្ចពារមី សច្ចឧបពារមី សច្ចបរមត្ថពារមី ដោយ
ការមិនលះបង់នូវសច្ចៈ ព្រោះហេតុវត្ថុទាំង ៣ យ៉ាង
នោះៗឯង ។

អធិដ្ឋានពារមី ឧបពារមី និងបរមត្ថពារមី ដោយ
ការអធិដ្ឋានមិនញាប់ញ័រ សូម្បីក្នុងគ្រាដែលវត្ថុទាំង ៣
ប្រភេទនោះ មានឧបករណ៍និងបុត្រភរិយាជាដើម ដល់នូវ

សេចក្តីវិនាសទៅ ដោយឃើញថាបារមី មានទានបារមី ជាដើម រមែងបរិសុទ្ធដោយអំណាចអធិដ្ឋានមិនកម្រើក ។

មេត្តាបារមី ឧបបារមី និងបរមត្ថបារមី ដោយការ មិនលះបង់នូវមេត្តាក្នុងសត្វទាំងឡាយ សូម្បីបុគ្គលដែល ចូលមកទម្លាយនូវឧបករណ៍ឬបុត្រភរិយា អវយវៈនិងជីវិត របស់ខ្លួននោះឯង ។

ឧបេក្ខាបារមី ឧបបារមី និងបរមត្ថបារមី ដោយ ភាពនៃឧបេក្ខាក្នុងសត្វ និងសង្ខារទាំងឡាយ ទាំងដែល មាននូវឧបការៈ និងទាំងដែលធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសដល់វត្ថុ ៣ យ៉ាងនោះៗឯង តាមដូចដែលបានពោលហើយ (វត្ថុ ៣ យ៉ាងគឺ ឧបករណ៍បុត្រភរិយាជាវត្ថុនៃបារមី អវយវៈជាវត្ថុ នៃឧបបារមី ជីវិតជាវត្ថុនៃបរមត្ថបារមី) ។

គប្បីជ្រាបការចែកនូវបារមីទាំងនោះ ដោយប្រការ ដូច្នោះឯង ។

គុគុណធម៌សម្រេចដោយគូបារមី

សេចក្តីសម្រេចនៃការធ្វើអំពើជាប្រយោជន៍ និង ការមិនធ្វើនូវអំពើមិនជាប្រយោជន៍ ដល់សត្វទាំងឡាយ ដោយគូបារមី គឺទាន និងសីល ។

សេចក្តីសម្រេចនៃអលោកៈ និងអទោសៈ ដោយគូ បារមី គឺទាន និងខន្តី ។

សេចក្តីសម្រេចនៃចាកៈ និងសុតៈ ដោយគូបារមី គឺទាន និងវិរិយៈ ។

សេចក្តីសម្រេចនៃការលះកាម និងលះទោសៈ ដោយគូបារមី គឺទាន និងឈាន (ឈានជាសភាវៈរបស់ នេក្ខម្មៈ) ។

សេចក្តីសម្រេចនៃទានទាំង ២ (អាមិសទាននិង ធម្មទាន) ដោយគូបារមី គឺទាន និងបញ្ញា ។

សេចក្តីសម្រេចនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធទាំង ២ បានដល់

សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃបយោគៈ (ការព្យាយាមធ្វើប្រយោជន៍) ១
និងសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃអាសយៈ (អធ្យាស្រ័យប្រណីត) ១
ដោយគូបារមី គីសីល និងខន្តី ។

សេចក្តីសម្រេចនៃការនាទាំង ២ បានដល់សមថ-
ការនា ១ និងវិបស្សនាការនា ១ ដោយគូបារមី គីសីល
និងវិរិយៈ ។

សេចក្តីសម្រេចនៃការលះភាពទ្រុស្តសីល និងលះ
ភាពជ្រប់ងប់ក្នុងកាម ក្នុងអបាយមុខ ដោយគូបារមីគីសីល
និងឈាន ។

សេចក្តីសម្រេចនៃទានទាំង ២ បានដល់ អភយ-
ទាន ១ និងធម្មទាន ១ ដោយគូបារមី គីសីល និងបញ្ញា ។

សេចក្តីសម្រេចនៃសេចក្តីអត់ធន់ និងការមិនមាន
អំណាចកោងកាច ដោយគូបារមី គីខន្តី និងវិរិយៈ ។

សេចក្តីសម្រេចនៃអនុរោធ (ការអនុគ្រោះ ការ
យល់ព្រមតាម) និងការមិនមាននូវវិរោធ (កំហឹង កំហុស
ការស្អប់ ជម្លោះ...) ដោយគូបារមី គីខន្តី និងឈាន ។

សេចក្តីសម្រេចនៃការទ្រាំបាន និងបដិវេជក្នុង
សុញ្ញតា (ការចាក់ធុះក្នុងសង្ខារ និងព្រះនិព្វានដែលសូន្យ
ចាកខ្លួន និងសូន្យចាកវត្ថុជារបស់ខ្លួនជាដើម) ដោយគូ
បារមី គីខន្តី និងបញ្ញា ។

សេចក្តីសម្រេចនៃបគ្គាហៈ (ការផ្តង់នូវសេចក្តី
ព្យាយាម) និងអវិភ្ចេប (ការមិនរើរវាយ) ដោយគូបារមី
គី វិរិយៈ និងឈាន ។

ឧទាយឱ្យសម្រេច

ការសន្សំនូវបុណ្យាទិសអ្នកទាំងអស់ ដើម្បីសម្មាសម្ពោធិព្រាណ ដោយមិនធ្វើឱ្យខ្វះខាត ។ ការធ្វើដោយសេចក្តីគោរពក្នុងសម្មាសម្ពោធិព្រាណនោះ ដោយការអើពើ និងដោយការរាប់អានដ៏ក្រៃលែង ។ ការធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាមឱ្យជាប់តត្តា មានព្យាយាមជាលំដាប់ និងរហូតគ្រប់ពេលក្នុងរវាងនៃការឱ្យទានជាដើមដល់ទីបំផុត ។

ព្រះមហាសត្វ បដិបត្តិដើម្បីត្រាស់ដឹង បានបង្ហោនខ្លួនប្រគល់ជីវិតថ្វាយដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដើម្បីសម្មាសម្ពោធិព្រាណជាមុនសិនថា « ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបង្ហោនថ្វាយនូវអត្តភាពនេះចំពោះព្រះអង្គជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ » រួចហើយព្រះមហាសត្វ ប្រកាសលះបង់នូវរបស់ដែលហ្លួងហៃងថា « របស់ឯណានីមួយ ដែលជារបស់ប្រើប្រាស់ប្រចាំជីវិត បានមកជារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ របស់ទាំងអស់នោះ

កាលបើមានអ្នកសូម ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងឱ្យ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបរិភោគ នូវរបស់ដែលសល់អំពីការឱ្យដល់យាចកទាំងនោះប៉ុណ្ណោះ » ។

កាលដែលព្រះមហាបុរស តាំងចិត្តយ៉ាងនេះហើយក៏បានបរិច្ចាគទ្រព្យ មានដែលាងស្អាត ត្រេកអរក្នុងការលះបង់ ផ្ទះស្មារតីក្នុងការចែកចាយ រមែងឱ្យទានដោយការគិតថា តពីនេះទៅ យើងនឹងមានចិត្តត្រេកអរក្នុងទានដ៏យ៉ាងក្រៃលែង ។

ព្រះមហាបុរស កាលដែលទេយ្យធម៌មានតិច និងមានការខ្វះខាត រមែងពិចារណាថា កាលមុនព្រោះយើងមិនចូលចិត្តក្នុងការឱ្យទាន ទើបឥឡូវយើងមានការខ្វះខាត ព្រោះហេតុនោះ ពេលនេះទោះជាយើងត្រូវលំបាកយ៉ាងណាក៏ដោយ ទោះជាទេយ្យធម៌តិចតួចក៏ដោយ សៅហ្មងក៏ដោយ យើងត្រូវឱ្យទានទាល់តែបាន យើងនឹងសម្រេចនូវទានបរិហូតដល់ទីបំផុត ។

ព្រះមហាសត្វ កាលបើមានចិត្តមិនប្រាថ្នានឹងឱ្យ

ទានកើតឡើង ព្រោះស្តាយទេយ្យធម៌ រមែងដាស់តឿនខ្លួន ឯងថា ម្ចាស់សប្បុរស អ្នកប្រាថ្នានូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ជាញាណដ៏យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ប្រសើរជាងរបស់ទាំងពួង មិន មែនទេឬ ព្រោះហេតុដូច្នោះ អ្នកគួរឱ្យនូវទេយ្យធម៌ ដែល អ្នកពេញចិត្តដ៏ក្រៃលែងនោះ ដើម្បីសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ តែម្យ៉ាង ។ រួចហើយព្រះមហាសត្វក៏បានបរិច្ចាគលះបង់ ព្រែកអរក្នុងការឱ្យ ។

ព្រះមហាសត្វ កាលឱ្យទាន រមែងឃើញការអស់ ទៅនូវទេយ្យធម៌ក្នុងកាលណា រមែងពិចារណាថា សភាព របស់ភោគៈទាំងឡាយ គឺយ៉ាងនេះឯង រមែងមានការអស់ ទៅ សាបសូន្យទៅជាធម្មតា ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះយើងមិន បានឱ្យទានដូចនេះពីមុនមក ទើបភោគៈទាំងឡាយប្រាកដ នូវភាពអស់ទៅយ៉ាងនេះ ។ ឥឡូវនេះ យើងគប្បីឱ្យទាន ដោយទេយ្យធម៌ តិចក៏ដោយ ច្រើនក៏ដោយ យើងនឹង សម្រេចឱ្យដល់ទីបំផុតនៃទានបរិមិតទៅ ។

ម្យ៉ាងទៀត ការប្រគល់ខ្លួនថ្វាយចំពោះព្រះសម្មា-

សម្ពុទ្ធទាំងឡាយ របស់ព្រះមហាសត្វនោះ ជាឧបាយឱ្យ បារមីទាំងពួងសម្រេចដោយប្រពៃ ។ ពិតណាស់ ព្រះ មហាបុរស ប្រគល់ខ្លួនថ្វាយចំពោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំង- ឡាយ ហើយបិតនៅក្នុងសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីភាព សម្បូណ៍នៃពោធិសម្ភារ គឺការសន្សំនូវបារមី ដើម្បីបាន ត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធមួយព្រះអង្គហ្នឹងឯង ។ កាល លះបង់នូវឧបករណ៍ជាដើម ដែលសម្រាប់ធ្វើឱ្យរាងកាយ បានសុខ ក៏ដល់នូវការលំបាកក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទ្រាំបានដោយ លំបាកក្តី ការវិនាសទៅនូវកម្លាំងកាយ ដែលនឹងអាចបាត់ បង់ជីវិតក្តី ព្រះមហាបុរសទោះជាដឹងថា ត្រូវលំបាក អត់ឃ្លាន រហូតដល់ត្រូវបាត់បង់ជីវិត ក៏នៅតែបង្កោន ទេយ្យធម៌ចូលទៅដល់សត្វទាំងឡាយ ដោយមិនញាប់ញ័រ មិនដល់នូវការប្រែប្រួលចិត្តសូម្បីតែបន្តិច ជាអ្នកមាននូវ អធិដ្ឋានមាំមួនក្នុងការបំពេញកុសលដោយពិត ព្រោះ ហេតុតែបានបរិច្ចាគនូវអត្តភាពនេះ ដល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ស្រេចហើយ ។ ការប្រគល់កាយថ្វាយជីវិតយ៉ាងនេះ ក៏ជា

ឧបាយឱ្យបានមីទាំងអស់បានសម្រេច ដោយប្រពៃ តាម
ន័យនៃការឱ្យទាន ដូចដែលបានពោលហើយ ដោយ
ប្រការដូច្នោះឯង ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយសង្ខេប បុគ្គលអ្នកសន្សំនូវ
បុញ្ញភិក្ខុហារ រមែងមានការកាត់បន្ថយឱ្យមានការខ្សោយ
ចុះ នូវការជំពាក់ទាក់ទិននឹងខ្លួនឯង តែត្រូវមានការជាប់
ជំពាក់ទាក់ទិននឹងអ្នកដទៃ ចម្រើនឡើង នេះជាឧបាយឱ្យ
បានមីទាំងនោះសម្រេចបាន ។ ពិតណាស់ ព្រោះដើម្បី
សម្រេចនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ ការជំពាក់ទាក់ទិននឹងខ្លួន
របស់ព្រះមហាសត្វ ដែលជាបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវមហាបណិ-
ធានទុកហើយ រមែងសាបរលាបខ្សោយចុះ ពោលគឺជា
បុគ្គលមិនជាប់នៅក្នុងសង្ខារធម៌ទាំងពួង ព្រោះបានកំណត់
ដឹងដោយបញ្ញានូវសង្ខារធម៌ទាំងពួងនោះៗ មានការអស់
ទៅសូន្យទៅ គួរឱ្យនឿយណាយ ។ ឯការជាប់ជំពាក់ក្នុង
សត្វទាំងឡាយដទៃពីខ្លួន ដោយអំណាចនៃមេត្តា និង
ករុណា រមែងចម្រើនឡើងដល់ព្រះមហាបុរស ដែលជា

អ្នកឃើញនូវសព្វសត្វដូចបុត្រជាទីស្រឡាញ់ មានព្រះទ័យ
ពេញពោរដោយមហាករុណា ។

ព្រះមហាបុរស បានធ្វើនូវធម៌ដែលជាបដិបក្ខ
ចំពោះពោធិសម្ភារ មានមច្ឆរិយៈសេចក្តីកំណាញ់ជាដើម
ឱ្យឆ្ងាយសែនឆ្ងាយ ដោយចម្រើននូវសង្គហធម៌ សង្គ្រោះ
នូវពពួកជនក្នុងសង្គហវត្ថុ ៤ យ៉ាង គឺទាន ១ បិយវាចា
(សម្តីពិរោះគួរឱ្យចូលចិត្ត) ១ អត្តចរិយា (ការប្រព្រឹត្តជា
ប្រយោជន៍) ១ និងសមានត្តតា (ការមានខ្លួនស្មើចុង
ស្មើដើម រួមអង្គុយ រួមបរិភោគជាដើម) ១ ។

ជាការពិតណាស់ មហាករុណា និងមហាបញ្ញា
របស់ព្រះមហាសត្វទាំងឡាយ ប្រដាប់ដោយទាន រីឯទាន
ប្រដាប់ដោយបិយវាចា ចំណែកបិយវាចាប្រដាប់ដោយ
អត្តចរិយា ហើយអត្តចរិយាក៏ប្រដាប់ដោយសមានត្តតា
ដែលជាការមិនប្រកាន់ខ្លួន (ប្រដាប់គឺធ្វើឱ្យល្អប្រសើរ) ។

ការបដិបត្តិដោយសេចក្តីសង្គ្រោះ ចំពោះជន
ទាំងឡាយ ជាការធ្វើនូវអធិដ្ឋានធម៌ទាំង ៤ ឱ្យបរិបូណ៌

និងចម្រើនក្រែកលែងឡើង សម្រេចដល់ព្រះមហាសត្វ
រហូតដល់ព្រះអង្គបានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ក្នុងសេចក្តី
នេះគប្បីជ្រាបថា ទាន ជាភាពសម្បូណ៌ និងជាការចម្រើន
នូវចាតាធិដ្ឋាន របស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ។ បិយ-
វាចា ជាភាពសម្បូណ៌ និងជាការចម្រើននូវសច្ចាធិដ្ឋាន ។
អត្តចរិយា ជាភាពសម្បូណ៌ និងជាការចម្រើននូវបញ្ញា-
ធិដ្ឋាន ។ សមានត្តតា ជាភាពសម្បូណ៌ និងជាការចម្រើន
នូវឧបសមាធិដ្ឋាន ។

នៅក្នុងអដ្ឋកថារតនសូត្រ សម្តែងអំពីពុទ្ធរតនៈ
វណ្ណ គឺព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គទ្រង់ប្រសើរ ព្រោះធ្វើ
ឱ្យបរិបូណ៌នូវឧបសមាធិដ្ឋាន ។ **វណ្ណ** ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាប
ដឹងនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺព្រះនិព្វាន ព្រោះធ្វើឱ្យបរិបូណ៌នូវ
បញ្ញាធិដ្ឋាន ។ **វណ្ណ** ព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននូវធម៌ដ៏
ប្រសើរ ព្រោះធ្វើឱ្យបរិបូណ៌នូវចាតាធិដ្ឋាន ។ **វណ្ណ**
ព្រះអង្គទ្រង់នាំមកនូវរបស់ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយមគ្គប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ប្រការ ។ ពិតណាស់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ទ្រង់បានបំពេញនូវបារមី ៣០ ចាប់ផ្តើមតាំងតែពីព្រះពុទ្ធ
ព្រះនាម **ឱបទ្ករ** មក ទ្រង់នាំមកនូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ជាផ្លូវ
ចាស់ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ អង្គមុនៗ គ្រប់ៗ
ព្រះអង្គទ្រង់យាងទៅហើយតាមផ្លូវនេះឯង ។ ឯការដែល
ព្រះអង្គទ្រង់នាំមកនូវរបស់ដ៏ប្រសើរ គឺ មគ្គសច្ចៈនោះ
ព្រោះធ្វើឱ្យ បរិបូណ៌នូវសច្ចាធិដ្ឋាន ។

កាលព្រះមហាសត្វ សង្គ្រោះនូវសត្វលោកទាំង-
ឡាយ ធ្វើសត្វលោកទាំងអស់ឱ្យជាអារម្មណ៍នៃករុណា
បដិបត្តិក្នុងពោធិសម្ភារ សេចក្តីសម្រេចក្នុងបារមីទាំងពួង
រមែងមាន ។ នេះព្រោះសមានត្តតា ភាពនៃការតម្កល់ខ្លួន
ស្មើ ដោយការមិនប្រកាន់ខ្លួន មានសុខទុក្ខស្មើក្នុងទី
ទាំងពួង បំណងឱ្យសត្វលោកឆ្លងផុតទុក្ខដូចព្រះអង្គដែរ ។

រយៈពេលនៃការសម្រេច

លោកពោលក្នុងអង្គកថា^(១) ថា ដោយកំណត់យ៉ាង ទាប ៤ អសដ្ឋេយ្យ និង ១ សែនមហាកប្ប ដោយកំណត់ ជាកណ្តាល ៨ អសដ្ឋេយ្យ និង ១ សែនមហាកប្ប ចំណែក យ៉ាងខ្ពស់កំណត់ ១៦ អសដ្ឋេយ្យនិង ១ សែនមហាកប្ប ។ ការផ្សេងគ្នាទាំងនេះ គប្បីជ្រាបដោយអំណាចដូចនេះគឺ **បញ្ញាវិញ្ញាណ** (៤ អសដ្ឋេយ្យ ១ សែនមហាកប្ប) **សន្និធិវិញ្ញាណ** (៨ អសដ្ឋេយ្យ ១ សែនមហាកប្ប) **វិញ្ញាណវិញ្ញាណ** (១៦ អសដ្ឋេយ្យ ១ សែនមហាកប្ប) តាមលំដាប់ដូច្នោះឯង ។

សទ្ធាទន់តែបញ្ញាខ្លាំងក្លា រមែងមានដល់បុគ្គល ដែលជាបញ្ញាធិកទាំងឡាយ ។

បញ្ញាថ្នាក់កណ្តាល តែមានសទ្ធាច្រើន រមែងមាន ដល់បុគ្គលដែលជាសទ្ធាធិកទាំងឡាយ ។

១. អង្គកថា សុត្តនិបាត ខត្តវិសាណសុត្ត

សទ្ធាទន់ បញ្ញាក៏តិចតែមានសេចក្តីព្យាយាមច្រើន រមែងមានដល់បុគ្គលដែលជាវិវិយាធិកទាំងឡាយ ។

គប្បីជ្រាបថា ការបានសម្រេចនូវសម្មាសម្ពោ- ធិញ្ញាណ ដោយអានុភាពនៃបញ្ញា ។

ព្រះពោធិសត្វ ៣ ពួកនេះ ផ្សេងគ្នាដោយកាលនៃ ការសន្សំ បុញ្ញាភិវឌ្ឍន៍ គឺគិតត្រឹមពិពេលដែលព្រះសម្មា- សម្ពុទ្ធទ្រង់បានព្យាករមុនដំបូងមក មានការបំពេញពារមី ដោយលំដាប់ រហូតបានសម្រេចនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ តាមកាលមានប្រភេទដូចដែលបានពោលហើយ ។

បើប្រភេទនៃកាលនោះៗ នៅមិនទាន់បរិបូណ៌ គ្រប់គ្រាន់ទេ ព្រះមហាសត្វទាំងនោះ សូម្បីធ្វើមហាទាន ដូចជាទានរបស់ព្រះវេស្សន្តរ រាល់ៗថ្ងៃក្តី សន្សំនូវពារមី- ធម៌ទាំងពួងមានសីលជាដើមតាមសមគួរក្តី ធ្វើមហា- បរិច្ចាគលះបង់នូវទ្រព្យ បុត្រ ភរិយា អរិយៈនិងជីវិតក្តី ញ៉ាំងនូវញាតត្តចរិយា លោកត្តចរិយា ពុទ្ធត្តចរិយា ឱ្យដល់ ទីបំផុតដ៏ក្រៃលែងក្តី ហើយក៏បានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុង

រវាងកាលកំណត់នោះ ហេតុនេះមិនជាឋានៈដែលអាច
ប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ ។ ព្រោះអ្វី ? ព្រោះញាណនៅមិន
ទាន់ចាស់ក្លា និងព្រោះពុទ្ធការកធម៌នៅមិនទាន់សម្រេច ។

ពិតណាស់ សូម្បីព្យាយាមដោយឧស្សាហៈទាំងអស់
យ៉ាងណា ក្នុងរវាងនោះ ក៏មិនអាចសម្រេចនូវសម្មា-
សម្ពោធិញ្ញាណ ដែលមានកំណត់កាលនោះបានឡើយ ។
ព្រោះហេតុដូច្នោះ គប្បីជ្រាបថា ការពេញលេញបរិបូណ៌
នៃចារឹមី រមែងសម្រេចដោយកាលវិសេសតាមដែលបាន
ពោលហើយ ។

អានិសង្ខរបស់បារមី

ព្រះបរមពោធិសត្វ សម្បូណ៌ដោយអរិយៈទាំងពួង
ត្រាច់ទៅក្នុងលោកអស់កាលជាអង្វែង រាប់បានរយកោដិ
កប្ប ជាបុគ្គលទៀងចំពោះពោធិញ្ញាណ ។ ព្រះបរម-
ពោធិសត្វ រមែងមិនកើតក្នុងអរិយី និងលោកន្តរនរក ។
មិនកើតជានិជ្ឈាមតណ្ហិកប្រេត (ប្រេតមានភ្លើងដុតរោល
រាល) ខុប្បិបាសិកប្រេត (ប្រេតមានតែការស្រែកឃ្លាន)
កាលកញ្ជិកាប្រេត (ឈ្មោះប្រេតជាអសុរកាយមួយពួក)
និងមិនកើតជាសត្វតូចជាងចាប ។ កាលដែលព្រះបរម-
ពោធិសត្វ កើតក្នុងមនុស្សលោក គឺមិនកើតជាមនុស្សខ្វាក់
ភ្នែក ត្រចៀកថ្លង់ និងជាមនុស្សគឺឡើយ ។ មិនជាមនុស្ស
ឧភតោព្យព្ភនក (មានភេទពីរ) មនុស្សបណ្ឌូក (ខ្លីយ)
ព្រមទាំងមិនជាមនុស្សស្រីជងដែរ ។ ព្រះបរមពោធិសត្វ
មានគោចរបរិសុទ្ធក្នុងទីទាំងពួង ទៀងទាត់ចំពោះ

ពោធិព្ពាណ ជឿកម្ម ជឿផលរបស់កម្ម មិនសេពនូវ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ សូម្បីនៅក្នុងទេវលោក ក៏មិនដល់នូវភាពជាអ្នក
ភ្លេចខ្លួនឡើយ ។

ព្រះមហាសត្វ តែងឱនទៅក្នុងនេក្ខម្មៈ មិនជំពាក់
ចិត្តក្នុងភពតូចនិងភពធំ រមែងប្រព្រឹត្តនូវលោកត្ថចរិយា
(ការប្រព្រឹត្តដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សត្វលោក) ដោយការ
បំពេញបារមីទាំងពួង ។

សេចក្តីអស្ចារ្យមិនធ្លាប់មាន ១៦ យ៉ាង^(១) :

១-ជាធម្មតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ ច្យុតចាកឋាន
តុសិត ទ្រង់មានសតិសម្បជញ្ញៈចុះកាន់ផ្ទៃនៃព្រះមាតា
(ក្នុងជាតិចុងក្រោយ) ។

២-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ច្យុតចាកឋាន
តុសិត ចុះកាន់ផ្ទៃនៃព្រះមាតា គ្រានោះ ពន្លឺភ្លឺស្វាងច្បាស់
រកប្រមាណមិនបានក្នុងមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក
មារលោក ព្រហ្មលោក ... ។ លោកធាតុទាំងមួយហ្នឹង

១.បិដកលេខ ១៦ មហាបទានសូត្រ និងអដ្ឋកថា ។

កក្រើក រំពើកញាប់ញ័រ ទាំងពន្លឺភ្លឺស្វាងច្បាស់ រក
ប្រមាណមិនបាន ក៏កើតប្រាកដឡើងក្នុងលោក កន្លងនូវ
ទេវានុភាពនៃទេវតាទាំងឡាយ ។

៣-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ បិតក្នុងផ្ទៃនៃ
ព្រះមាតា មានទេវបុត្រ ៤ អង្គ តែងចូលទៅរក្សាក្នុងទិស
ទាំង ៤ ដោយគិតថា កុំឱ្យមនុស្ស និងអមនុស្សណានីមួយ
បៀតបៀនព្រះបរមពោធិសត្វ និងព្រះមាតានៃព្រះបរម-
ពោធិសត្វនោះបានឡើយ ។

៤-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ បិតនៅក្នុង
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ មិនបិត
នៅជិតបាទមូលនៃអ្នកដទៃ ហើយសមាទាននូវសីលឡើយ
ទ្រង់គង់ប្រថាប់លើអាសនៈដ៏ស្មើ គ្រាន់តែពិចារណាសីល
ដែលសមាទានហើយប៉ុណ្ណោះ ។ ជាអ្នករៀនចាកបាណា-
តិបាត រៀនចាកអទិន្នាទាន រៀនចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ
រៀនចាកមុសាវាទ រៀនចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ។

៥-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ បិតក្នុងផ្ទៃនៃ

ព្រះមាតា គឺព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ មិនមាន ព្រះទ័យប្រកបដោយកាមគុណក្នុងបុរសទាំងឡាយ សូម្បី តែបិតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះមាតានៃ ព្រះបរមពោធិសត្វ មិនមានបុរសណាមួយ មានចិត្ត ត្រេកអរប្រព្រឹត្តកន្លងបានឡើយ ។

៦-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ បិតក្នុងផ្ទៃនៃ ព្រះមាតា តែងបាននូវកាមគុណទាំង ៥ ជាប្រក្រតី ។ ព្រះ មាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វនោះ តែងស្តប់ស្តល់ប្រកបព្រម មានអ្នកផ្តាច់បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ។ ព្រះរាជា ក្នុងនគរដទៃដោយជុំវិញ បានបញ្ជូននូវបណ្ណាការ ដោយ មិនអាចកំណត់បរិមាណនូវលាភសក្ការ ដល់ព្រះបរម- ពោធិសត្វ និងព្រះមាតារបស់ព្រះបរមពោធិសត្វឡើយ ។

៧-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ បិតក្នុងផ្ទៃនៃ ព្រះមាតា អាពាធណាមួយ ក៏មិនបានកើតឡើង ដល់ព្រះ មាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វឡើយ ។ ព្រះមាតានៃព្រះ- បរមពោធិសត្វ មានតែសេចក្តីសុខជាប្រក្រតី មានកាយ

មិនលំបាក ម្យ៉ាងទៀត ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ តែងមើលឃើញ ព្រះបរមពោធិសត្វ ហាក់ដូចជាបិតនៅ ក្រៅផ្ទៃ សព្វអរយវៈ ទាំងធំទាំងតូច មានឥន្ទ្រិយមិន ថោកថយ ។

អាស្រ័យព្រះបារមី ដែលព្រះបរមពោធិសត្វបាន បំពេញមក ទើបធ្វើឱ្យវត្ថុរូបនៃព្រះបរមពោធិសត្វបរិសុទ្ធ កាលវត្ថុរូបបរិសុទ្ធ ព្រះលក្ខណៈ គឺព្រះធីរិដ៍ល្អិតក៏បាន បង្កើតឡើង ព្រះតថោ គឺស្បែកនៃព្រះឧទររបស់ព្រះវរ- មាតា មិនអាចនឹងបិទបាំងនូវព្រះធីរិដ៍នោះបាន ។ ព្រោះ ហេតុនោះហើយ ទើបព្រះបរមពោធិសត្វគង់ដុសខាត់ចិត្ត ដោយសមាធិ បែរព្រះភក្ត្រមកខាងព្រះឧទរនៃព្រះវរមាតា ប្រាកដរូបកាយព្រះអង្គដល់ព្រះមាតា ដូចអំពោះពណ៌ខៀវ លឿង ក្រហម ស និងពណ៌លឿងទុំក្នុងកែវមណីដូច្នោះ ឯង ។

៨-ក្នុងកាលព្រះបរមពោធិសត្វ ទ្រង់ប្រសូតមក បាន ៧ ថ្ងៃ ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ តែងសោយ

ព្រះទិវង្គតទៅកើតនៅឋានតុសិត ។ ព្រះមាតានៃព្រះ-
បរមពោធិសត្វ សោយព្រះទិវង្គតក្នុងចំណែកទី ៣ នៃ
មជ្ឈិមវ័យ ។

៩_ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ តែងទ្រង់គភ៌
ព្រះបរមពោធិសត្វអស់ ១០ ខែគត់ ទើបបានប្រសូត ។

១០_ព្រះមាតានៃព្រះបរមពោធិសត្វ ទ្រង់ប្រថាប់
ឈរប្រសូតព្រះបរមពោធិសត្វ ។ ព្រះបរមពោធិសត្វទ្រង់
ប្រសូត ដូចព្រះធម្មកថិកចុះពីធម្មាសនៈ ឬដូចបុរសចុះពី
ជណ្តើរ ដូច្នោះឯង ។

១១_ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតចាក
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា ព្រះព្រហ្មជាព្រះខីណាស្រពនៃជាន់សុទ្ធា-
វាស ជាអ្នកទទួលព្រះបរមពោធិសត្វមុនគេ បន្ទាប់មក
មហាទេវរាជទាំង ៤ ទទួលបន្តពីព្រះព្រហ្ម បន្ទាប់មក
ទៀតទើបមនុស្សទាំងឡាយទទួលជាខាងក្រោយ ។

១២_ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតចាក
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា ព្រះបរមពោធិសត្វមិនទាន់ចុះដល់ផែនដី

ផង មហាទេវរាជទាំង ៤ ក៏ទទួលព្រះអង្គ បិតនៅពីខាង
មុខនៃព្រះមាតា ហើយពោលថា « បពិត្រព្រះនាងទេវី
សូមព្រះនាងមានព្រះហឫទ័យរីករាយចុះ បុត្ររបស់ព្រះ
នាងជាអ្នកមានស័ក្តិធំ ទ្រង់កើតឡើងហើយ » ។

១៣_ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតចាក
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា គីល្លុល្លុះស្រស់បស់ យាងចេញមកមិន
ប្រឡាក់ដោយទឹកមន្ទិលអ្វី និងមិនប្រឡាក់ដោយឈាម
ជាដើមឡើយ គឺជាបុគ្គលស្អាតបរិសុទ្ធ ។

១៤_ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតចាក
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា មានធារទឹក ២ ហូរចុះមកអំពីអាកាស
ធារទឹក ១ ត្រជាក់ ធារទឹក ១ ក្តៅ ធ្វើនូវការស្រោច
ស្រពដល់ព្រះបរមពោធិសត្វផង ព្រះមាតាផង ។

១៥_ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតមក
មួយសន្ទុះ ទ្រង់ផុតពីដៃមនុស្សហើយ ទ្រង់ប្រតិស្ឋានឈរ
ដោយព្រះបាទទាំងគូជ័ស្មី ទ្រង់សម្លឹងមើលទៅទិសបូព៌ា
ច្រើនពាន់ចក្រវាឡ បានប្រាកដឡើងដល់ចក្ខុរបស់ព្រះអង្គ

ពួកទេវតានាំគ្នាបូជាដោយគ្រឿងក្រអូបនិងផ្កាលើជាដើម ហើយនាំគ្នាពោលថា « បពិត្រព្រះមហាបុរស ក្នុងលោក នេះ សូម្បីតែបុគ្គលឱ្យដូចព្រះអង្គក៏មិនមានឡើយ នឹងរក បុគ្គលឱ្យក្រៃលែងជាងព្រះអង្គដូចម្តេចបាន » ។

ព្រះបរមពោធិសត្វទ្រង់សម្លឹងមើលទិសធំ ៤ ទិស តូច ៤ ទិសក្រោម និងទិសលើ ទ្រង់មិនឃើញបុគ្គលណា ដូចព្រះអង្គ ទ្រង់កំណត់ថានេះជាទិសឧត្តរ ហើយទ្រង់បែរ ព្រះភក្ត្រទៅកាន់ទិសឧត្តរនោះ ទ្រង់យាងឈានទៅ ៧ ជំហាន ។ កាលដែលពួកទេវតាកំពុងបាំងស្លេកច្នៃ ថ្វាយ ក៏រមិលមើលនូវទិសទាំងពួងផង ទ្រង់ពោលនូវ អាសភិវាចា គឺវាចាដ៏អង់អាចក្លាហាន ជាវាចាដ៏ឧត្តមផង ថា « យើងជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់របស់លោក យើងជាបុគ្គលធំ ចម្បងបំផុតរបស់លោក យើងជាបុគ្គលប្រសើរបំផុតរបស់ លោក នេះជាកំណើតចុងក្រោយបង្អស់របស់យើង ឥឡូវ នេះ ភពថ្មីតពីនេះទៅទៀត មិនមាន ឡើយ » ។

នៅក្នុងសេចក្តីអស្ចារ្យខាងលើនេះ គប្បីជ្រាបថា :

_ការប្រតិស្ឋានឈរលើផែនដី ដោយព្រះបាទទាំង គូជស្មី ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបាននូវឥទ្ធិបាទ ៤ ។

_ការបែរព្រះភក្ត្រទៅកាន់ទិសឧត្តរ ជាបុព្វនិមិត្តនៃ ការដែលព្រះអង្គ ទ្រង់យាងទៅគ្រប់គ្រងទូន្មានដល់មហា ជន ។

_ទ្រង់យាង ៧ ជំហាន ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបាននូវ រតនៈ គឺពោជ្ឈង្គ ៧ ។

_ការកាន់ស្លេកច្នៃត្រឡប់បាំងថ្វាយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃ ការបានឆត្រដ៏ប្រសើរ គឺ វិមុត្តិ ។

_ការបានរាជកុធរណ្ណទាំង ៥ (ទេវតាមិនប្រាកដ រូបកាន់គ្រឿងទាំងអស់នេះ) ជាបុព្វនិមិត្តនៃវិមុត្តិទាំង ៥ ។

_ការសម្លឹងរមិលមើលទិសទាំងពួង ជាបុព្វនិមិត្ត នៃការបាននូវអនាវរណញ្ញាណ ។

_ការបន្តិទូរអាសភិវាចា ជាបុព្វនិមិត្តនៃការប្រព្រឹត្ត ទៅនៃព្រះធម្មចក្កប្បវត្តនសូត្រ (បឋមទេសនា) ។

_ការបន្តិសិហានាទថា « នេះជាជាតិចុងក្រោយ

របស់យើង » ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបរិនិព្វាន ដោយអនុ-
បាទិសេសនិព្វានធាតុ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

១៦-ក្នុងកាលដែលព្រះបរមពោធិសត្វ ប្រសូតចាក
ផ្ទៃនៃព្រះមាតា គ្រានោះពន្លឺភ្លឺស្វាងរកប្រមាណមិនបាន
កើតប្រាកដឡើង ដូចពេលដែលព្រះអង្គទ្រង់យាងចុះកាន់
ព្រះគភ៌ ដូច្នោះដែរ ព្រមទាំងបុព្វនិមិត្តច្រើនទៀត ។

នៅក្នុងថ្ងៃដែលព្រះមហាបុរសប្រសូត^(១) ក្រៅអំពី
បុព្វនិមិត្តដែលបានសម្តែងហើយ នៅមានបុព្វនិមិត្ត ៣០
ដោយឡែកផ្សេងទៀតគឺ :

១-ហ្មឺនលោកធាតុញាប់ញ័រ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបាន
សព្វញ្ញតញ្ញាណ របស់ព្រះមហាបុរសនោះ ។

២-ការប្រជុំក្នុងចក្រវាឡជាមួយគ្នានៃទេវតាទាំង-
ឡាយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការប្រជុំដោយទំនងដូចគ្នា ក្នុងកាល
ដែលញ៉ាំងធម្មចក្កឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ គឺជាការប្រជុំគ្នាទទួល
ព្រះធម៌ ។

១-អដ្ឋកថា មហាបទានសូត្រ

៣-ការទទួលព្រះពោធិសត្វដោយពួកទេវតាមុន ជា
បុព្វនិមិត្តនៃការបានរូបាវចរជ្ឈាន ៤ (ឈានចតុក្កន័យ) ។

៤-ការទទួលព្រះបរមពោធិសត្វ ដោយពួកមនុស្ស
ជាក្រោយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានអរូបជ្ឈាន ៤ ។

៥-ពិណលេងបញ្ចេញសំឡេង ដោយការផ្គាត់ខ្សែ
ខ្លួនឯង ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានអនុបុព្វវិហារធម៌ ៩ (ចូល
រូបជ្ឈាន ៤ អរូបជ្ឈាន ៤ ហើយចូលនិរោធសមាបត្តិ) ។

៦-ស្ករលាន់ឡើងដោយខ្លួនឯង ជាបុព្វនិមិត្តនៃការ
បានព្វសំឡេងធម្មភេរីដែលជាស្ករជ័យជំនំក្រៃលែង ។

៧-ប័មនិងទីឃុំយ៉ាងដើមត្រូវបាក់ ជាបុព្វនិមិត្ត
នៃការកាត់ដាច់នូវអស្មិមានៈ ។

៨-មហាជនស្ងប់ចាករោគ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបាន
អរិយសច្ចៈ ៤ ។

៩-មនុស្សភ្នែកខ្វាក់ពីកំណើត បានឃើញរូប ជា
បុព្វនិមិត្តនៃការបានទិព្វចក្ក ។

១០-មនុស្សត្រចៀកថ្លង់បានព្វសំឡេង ជាបុព្វនិមិត្ត

នៃការបានទិញសោត ។

១១.មនុស្សពិការ ទៅជាមានកម្លាំងរឹងប៉ឹង ជា បុព្វនិមិត្តនៃការបានឥទ្ធិពាទ ។

១២.មនុស្សគពិកំណើត ស្រាប់តែនិយាយបាន ជា បុព្វនិមិត្តនៃការបានសតិប្បដ្ឋាន ៤ ។

១៣.ទូកសំពៅទៅប្រទេសដទៃ ដល់កំពង់ដោយ ស្រួល ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានបដិសម្ភិទា ៤ ។

១៤.រតនវត្ថុបញ្ចេញរស្មីដ៏ក្រៃលែង ដោយខ្លួនឯង ជាបុព្វនិមិត្តនៃពន្ធិព្រះធម៌ ដែលព្រះបរមពោធិសត្វនឹង បានត្រាស់ ហើយប្រកាសដល់សត្វលោក ។

១៥.បុគ្គលមានរៀននឹងគ្នា ទៅជាមានមេត្តាចិត្ត ដល់គ្នារិញ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានព្រហ្មវិហារធម៌ ៤ ។

១៦.ភ្លើងក្នុងអវិចារលក់ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការរលក់ ភ្លើង ១១ កង (ភ្លើងភាគៈ ទោសៈ មោហៈ ជាតិ ជរា មរណៈ សោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងឧបាយាស គឺសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់) ។

១៧.លោកន្តរនរកភ្លឺស្វាង ជាបុព្វនិមិត្តនៃការ កម្ចាត់ភាពងងឹតគឺអវិជ្ជា ដោយពន្លឺនៃញាណ ។

១៨.ទឹកទន្លេមិនហូរ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានវេសា- រជ្ជញ្ញាណ ៤^(១) ។

១៩.មហាសមុទ្រមានរសផ្អែម ជាបុព្វនិមិត្តនៃការ មានរសតែមួយនៃព្រះធម៌ ៨៤.០០០ ព្រះធម្មកូន្ត គឺ វិមុត្តិរស ដែលជារសនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ។

២០.ការដែលខ្យល់មិនបក់ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការ ទម្លាយទិដ្ឋិ ៦២^(២) ។

២១.បក្សីទាំងឡាយចុះមកដើរនៅលើដី ជាបុព្វ- និមិត្តនៃការស្តាប់ឱវាទហើយ បានដល់នូវសរណៈស្មើជីវិត របស់មហាជន ។

២២.ការដែលព្រះចន្ទភ្លឺស្វាងស្រឡះ ភ្លឺច្បាស់ខ្លាំង (ក្នុងយប់នោះ គឺយប់ថ្ងៃពេញបូណ៌មី) ជាបុព្វនិមិត្តនៃភាព

១.មានក្នុងមហាសីហនាទស្សត្រ បិដកលេខ ២០ ទំព័រ ២៧១ ។
២.ទិដ្ឋិ ៦២ មានក្នុងព្រហ្មជាលសូត្រ បិដកលេខ ១៤ ។

ស្អាតស្រស់បស់ របស់មនុស្សយ៉ាងច្រើន (ជាអ្នកស្អាត ដោយគុណធម៌) ។

២៣. ការដែលព្រះអាទិត្យប្រោសចាកកម្ដៅ ទាំង ត្រជាក់ក៏មិនបានបៀតបៀន អាកាសធាតុជាទិសប្បាយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃសេចក្ដីសុខផ្លូវកាយ ផ្លូវចិត្ត (នៃអ្នកដែល បានទទួលព្រះធម៌) ។

២៤. ការដែលពួកទេវតា នៅនឹងទ្វារវិមាន ហើយ រីករាយដោយការទះដៃ ត្រូវទង់ជាដើម ជាបុព្វនិមិត្តនៃ ការបន្តិឌ្ឍនានរបស់ព្រះមហាបុរស ដែលបានដល់នូវភាព ជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ (ឧទាន ៨២ សូត្រក្នុងបិដកលេខ ៥២) ។

២៥. ការដែលភ្លៀងធ្លាក់ទាំង ៤ ទិស ជាបុព្វនិមិត្ត នៃការធ្លាក់ចុះនៃភ្លៀងគឺព្រះធម៌ទេសនា ។

២៦. ក្នុងពេលនោះ មិនមានការឃ្លានដល់សត្វ ទាំងឡាយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានទឹកអម្រឹត គឺកាយគតា- សតិ ។

២៧. ការដែលមិនមាននូវសេចក្ដីស្រេកទឹក ចំពោះ សត្វទាំងឡាយ ជាបុព្វនិមិត្តនៃការបានចូលដល់វិមុត្តិសុខ។

២៨. ការដែលទ្វារបង្ហូរចំបើកឯង ជាបុព្វនិមិត្តនៃ ការបើកទ្វារ គឺអរិយមគ្គមានអង្គ ៨ ។

២៩. ការដែលដើមឈើចេញផ្លែផ្កា ជាបុព្វនិមិត្តនៃ ផ្ដារីក គឺ វិមុត្តិ និងច្រើនទៅដោយភាពនៃបុគ្គលដែលបាន នូវសាមញ្ញផល (ផលរបស់សមណភាព មានសោតាបត្តិ- ផលជាដើម) ។

៣០. ការដែលហ្មឺនលោកធាតុ មានទង់ផ្កាឈើដូច គ្នា ជាបុព្វនិមិត្តនៃការដែលបុគ្គលមានទង់ផ្កាគឺអរិយៈ ។

អានិសង្សដទៃទៀតឯណា មានសភាពដែលបាន សម្ដែងទុកក្នុងព្រះជាក ក និងពុទ្ធវង្សជាដើមនោះៗ មាន ជាអាទិ៍យ៉ាងនេះថា « ភាពជាអ្នកជំនាញក្នុងកម្មជាដើម ជាការបានសម្រេច តាមបំណងរបស់ព្រះបរមពោធិសត្វ ទាំងឡាយ » ទាំងអស់នោះ ជាអានិសង្សរបស់បារមី ។

ម្យ៉ាងទៀត គប្បីជ្រាបអានិសង្សមានក្នុងគុណធម៌

គឺអលោកៈ និងអទោសៈជាដើម មានប្រភេទតាមដែល បានសម្តែងទុកហើយ ។

នៅមានទៀត ព្រះបរមពោធិសត្វ ស្មើដោយចិត្តា របស់សព្វសត្វ ចាប់តាំងតែពីបានសន្សំអភិវឌ្ឍន៍ហារ ដើម្បី ស្វែងរកប្រយោជន៍មក ជាបុគ្គលគួរដល់ទក្ខិណា គួរ គោរពលើកតម្កើង និងជាស្រែបុណ្យដ៏ក្រៃលែង ព្រោះ ប្រកបដោយគុណវិសេស ។ ព្រះបរមពោធិសត្វ ជាទី ស្រឡាញ់របស់មនុស្ស អមនុស្សដ៏ច្រើន ទេវតាយុត្រង រក្សា សត្វកាចជាដើមគ្របសង្កត់បៀតបៀនមិនបាន ព្រោះ ព្រះអង្គមានសន្តានព្រះហឫទ័យអប់រំដោយមេត្តាករុណា។ ព្រះមហាពោធិសត្វ កើតក្នុងពួកសត្វណាៗ រមែងគ្រប សង្កត់សត្វដទៃ ក្នុងពួកសត្វនោះៗ ដោយវណ្ណៈ យស សុខ ពលៈ និងភាពជាអធិបតីដ៏ក្រៃលែង ព្រោះប្រកបដោយ បុណ្យដ៏វិសេស ។

ព្រះមហាពោធិសត្វ ជាបុគ្គលមានអាពាធតិច មាន រោគតិច ។ សទ្ធារបស់ព្រះបរមពោធិសត្វនោះ បរិសុទ្ធ

ដោយល្អ ទាំងវិរិយៈ សតិ សមាធិ បញ្ញា ក៏បរិសុទ្ធដោយ ល្អផងដែរ ។ កិលេសស្រាលស្តើង មានការក្រវល់ក្រវាយ តិច សេចក្តីក្តៅក្រហាយក៏តិច ជាបុគ្គលទូន្មានបានដោយ ងាយ ព្រោះកិលេសស្រាលស្តើង ។ ជាបុគ្គលមានសេចក្តី គោរព អត់ធន់ស្ងប់ស្ងៀម ទន់ភ្លន់ ឆ្លាតក្នុងបដិសណ្ឋារៈ។

ក្នុងភពនោះៗ តាមសមគួរ ព្រះបរមពោធិសត្វ មិនក្រោធមិនចងនូវសេចក្តីក្រោធមិនរមិលគុណ មិន វាយបូក មិនកំណាញ់ មិនច្រណែន មិនអួតអាង មិន មាយា មិនរឹងក្តឹង មិនប្រកាន់ខ្លួន មិនមើលងាយ និងមិន ប្រមាទ ។

ព្រះបរមពោធិសត្វ ដល់នូវសេចក្តីសង្ខេបមាន ប្រមាណដ៏ក្រៃលែង ព្រោះហេតុដូច្នោះ គប្បីជ្រាបថា គុណវិសេសទាំងនោះ មានភាពជាទក្ខិណេយ្យបុគ្គល និង ស្មើដោយចិត្តាជាដើមរបស់សត្វទាំងឡាយ គឺជាអានិសង្ស ដែលព្រះមហាបុរសបានក្នុងភពនោះៗ តាមសមគួរ ។

សូម្បីគុណសម្បត្តិទាំងអស់នេះទៀត គឺ វោឡុ-

សម្បទា រូបសម្បទា កុលសម្បទា ឥស្សរិយសម្បទា និង
អាទេយ្យវចនតា ព្រមទាំងមហានុភាវតា គប្បីជ្រាបថា
ជាអានិសង្សនៃពារមីទាំងឡាយ របស់ព្រះមហាបុរស ។
ក្នុងគុណសម្បត្តិទាំងអស់នេះគឺ :

អាទេយ្យវចនតា បានដល់ការមានអាយុវែង ការរស់
នៅយូរក្នុងភពនោះៗ ដែលបានកើត ហើយញ៉ាំងនូវ
កុសលសម្បទា ក្នុងរវាងនៃការរស់នៅនោះឱ្យដល់ទីបំផុត
គឺមានការសន្សំទុកនូវកុសលបានច្រើន ។

រូបសម្បទា បានដល់ការដែលមានរូបល្អស្អាត គួរ
មើល គួរជ្រះថ្លា ជាបុគ្គលនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរ
ជាទីលើកតម្កើងនៃសត្វទាំងឡាយ ដែលកាន់យករូបជា
ប្រមាណ ដោយរូបសម្បទានោះ ។

កុលសម្បទា បានដល់ការកើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គួរ
ចូលទៅរក គួរចូលទៅអង្គុយជិត ។ ដោយអំណាចនៃ
កុលសម្បទា បានធ្វើឱ្យអ្នកដែលស្រវឹងនឹងជាតិក្រកូលរបស់
ខ្លួនជាដើមនោះត្រូវអស់ព្យសន៍ ថយចុះនូវសេចក្តីស្រវឹង។

ឥស្សរិយសម្បទា បានដល់ ភាពជាបុគ្គលមាន
សម្បត្តិច្រើន មានស័ក្តិធំ និងមាននូវបរិវារច្រើន ។ ជាអ្នក
អាចសង្គ្រោះដល់បុគ្គលដែលគួរសង្គ្រោះ និងគ្របសង្កត់
នូវបុគ្គលដែលគួរគ្របសង្កត់ដោយធម៌ អាស្រ័យឥស្សរិយ-
សម្បទានោះឯង ។

អាទេយ្យវចនតា បានដល់ភាពនៃបុគ្គលដែល
មានសម្តីគួរឱ្យជឿ គួរឱ្យកាន់យក គួរយកជាប្រមាណ
គឺគួររាប់ គួរយកជាការពិតនៃសត្វទាំងឡាយបាន ព្រោះ
ពាក្យសន្យា ឬពាក្យទូន្មានរបស់ព្រះបរមពោធិសត្វនោះឯង
មិនត្រឡប់ត្រឡិនឡើយ ។

មហានុភាវតា បានដល់អានុភាពធំ ច្រើន ប្រសើរ
សម្បើម ខ្លាំង ... ។ អ្នកដទៃគ្របសង្កត់មិនបាន ប៉ុន្តែខ្លួន
ឯងគ្របសង្កត់អ្នកដទៃបានដោយពិត គឺគ្របសង្កត់ដោយ
ធម៌ ស្មោះស្មើដោយគុណតាមសេចក្តីពិត តាមដែលខ្លួន
ឯងមាននូវអានុភាពគឺ តេជះ អំណាច គុណ បុណ្យ
កម្លាំង ឬទ្ធិ ... ដ៏ធំ ខ្លាំង ឬច្រើនជាដើមនោះឯង ។

គប្បីជ្រាបថា គុណសម្បត្តិដ៏វិសេស មានអាយុ-
សម្បទាជាដើម ទាំងអស់នោះ ជាអានិសង្សនៃពារមី
ទាំងឡាយរបស់ព្រះមហាបុរស និងជាហេតុនៃសេចក្តី
ចម្រើនរបស់បុព្វសម្ភារដែលរកប្រមាណមិនបាន ព្រម-
ទាំង ជាហេតុនៃការចម្រើនរុងរឿងនៃវិញ្ញាណសម្បទា ។

ជំលរបស់ពារមី

ផលនៃពារមីទាំងឡាយ បើពោលដោយសង្ខេប ឬ
សរុប បានដល់ភាពជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាព្រះបរមសាស្តា
ដ៏អស្ចារ្យក្រៃលែងហ្នឹងឯង ។

បើពោលដោយពិស្តារ ព្រះសិរីធម្មកាយដ៏ត្រចះ
ត្រចង់បំផុត តាំងឡើងដោយគុណរកប្រមាណមិនបាន
ទាំងសិរីសម្បត្តិរបស់រូបកាយក៏រុងរឿងអស្ចារ្យ ដែលមាន
មហាបុរិសលក្ខណៈ ៣២ ប្រការ អនុព្យាប្បន ៨០ ធញ្ញណ្ណ-
រង្សីជាដើម ។

ដោយឡែកផ្សេងទៀត គឺអធិដ្ឋានធម៌ ៤ ទស-
ពលញ្ញាណ (កម្លាំងញ្ញាណ ១០) វេសារជ្ជញ្ញាណ ៤
អសាធារណញ្ញាណ ៦ ។ល។

សូម្បីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏មិនអាចនឹងសរសើរនូវ
ព្រះពុទ្ធគុណទាំងឡាយ ឱ្យអស់ទៅបានដែរ ។ ទោះជាត្រូវ
ប្រើពេលសរសើរគិតជាកប្បក៏ដោយ កប្បអស់ទៅក្នុង

រវាងនោះដ៏ច្រើន តែព្រះគុណរបស់ព្រះតថាគត នៅ
សរសើរមិនទាន់អស់ឡើយ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាបុគ្គលឯកក្នុងលោក

_បុគ្គលឯក កើតឡើងក្នុងលោក ដើម្បីជាគុណ
ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដើម្បីអនុគ្រោះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ។

_ជាបុគ្គលរកបានដោយក្រក្កងលោក ។

_ជាអច្ឆរិយមនុស្ស គឺមនុស្សដ៏អស្ចារ្យ ។

_កាលកិរិយានៃបុគ្គលឯក គឺកាលកិរិយានៃព្រះ-
តថាគត ជាទីសោកស្តាយនៃជនច្រើន ។

_ជាបុគ្គលមិនមានអ្នកដទៃប្រៀបធៀបបាន ។

_បុគ្គលឯក កើតឡើងក្នុងលោក ជាការកើត
ប្រាកដនៃចក្ខុវិស័យប្រសើរ ពន្លឺដ៏ប្រសើរ រស្មីដ៏ប្រសើរ... ។

**ធម្មនិយាម ៣០ របស់ព្រះពុទ្ធ
គ្រប់ព្រះវេទ**

សូម ក្រាប បង្គំ ប្រណម្យ វន្ទា
ឆ្ពោះ ព្រះ ភគវា ពុទ្ធា បាន ត្រាស់
ធម្មនិយាម ទំនៀម ល្អ ល្អះ
សាមសិបមុខច្បាស់ ខ្ញុំសូមពណ៌នា។

ធម្ម រញ្ជួយភព ជាតិគ្រប់ចុងក្រោយ
បារមី នាំ ឱ្យ ដឹង ពេល វេលា
ទ្រង់ យាង កាន់ ផ្ទៃ ស្មារតី ល្អ ជា

dāgxøÛn
RKb;RKa
kñúgKP' mata ។

តិរ គឺ ព្រះភក្ត្រ វរលក្ខណ៍ ក្នុងគភី
ស្នឹង ស្នាធី ក្នុង ធម៌ បវរ កាយា
DDUDQh Eb

មី ឥរិយាបថ នៃ ព្រះ មាតា
ពេលគ្រប់ មាសា សាស្តា ចាកផ្ទៃ
mata RTg; Qr
xus Rsl déT ប្រសូត
បុត្រ ថ្ងៃ ហឫទ័យ ជ្រះថ្លា ។ ម្លូន
sYn]Tüan Tlzan
RbsUt ក្នុងព្រៃ រហូត ឈើ
ស្រួត ចេញ ផ្កា ទេវតា និង មនុស្ស
ថ្វាយសាធុការ ចក្រវាឡ បព្វតា
ខ្ញុំខ្មារ អ៊ូអរ ។ ឆ្លាំង
RBHRbsUt
cuHRsÚt
yagQan ប្រាំពីរ ជំហាន
ឆ្ពោះ ទិស ឧត្តរ ត្រួតគ្រប់ ទិសឋាន
ក្លាហាន បរិវរ ទើបបាន បន្ត បន្តិ
សិហានាទ ។ ឆ្លាំងមួយ
Dh... T...

ឆ្លាំងពីរ ធីរោ ផ្កាចំបូរ ព្យាយាម
ឥតមាន ទាក់ទាម ក្នុងនាម អ្នកបួស
kMNt; evla
minGac tichYs
R)aMBIréf]ena
H nwg)an
Rtas;dwg ។ ឆ្លាំង
mehsl Kg; esay
)ayas ក្នុងថ្ងៃ បានត្រាស់
ទ្រង់ ច្បាស់ ទីពឹង
បាយាសថាសមាស ថ្វាយព្រះថ្ងៃហ្នឹង
ហៅបាយត្រាស់ដឹង បានបុណ្យមហិមា។
ឆ្លាំងម្លូន CYnP¹/₂BV
RTg;RTab;
s,ÚvPøaMg ក្លាយ ជា
បល្ល័ង្ក គង់ តាំង ភាវនា នៅគល់
.៩៦.

ជម្រុយ ជំនួយ ពីព្រះបារមី

p©aj;mar

GRbly_

RBmTaMg esna

ពុទ្ធបុរ្តិ ត្រង់ នេះ អស្ចារ្យ

បរិស័ទ ជ្រះថ្លា បាច ផ្កា អភិសេក ។

ជម្រុយ munIGgÁ

RTg;seRmcjaN

ត្រៃវិជ្ជាមាន ទ្រង់ញាណ អនេក

ពិសាខបុណ្ណមី កើតញាណ ប្លែកៗ

ពោធិញ្ញាណខ្ពស់ឯក កក្រើកធរណី។

ជម្រុយ kSRt éf

Kg;kñúg

mhazan វិមុត្តិ ក្សេម ក្សាន្ត

អស់ ឋាន ប្រាំពីរ សបាហ៍ ឋានមួយ

លើកស្រួយ ស្ថានទី ចេតិយ ព្រះមុនី

ជម្រុយ caMc,as;

RTg;Rtas;

Fmұcká \sibtn³

éRB miKTaya

ឋាន ត្រៃរតនៈ អាសាឡ បូជា

ថ្ងៃព្រះភគវា ស្ថាបនា ព្រះសង្ឃ ។

ជម្រុយ RTg;

Kg;Rtas; »vaT

បាដិមោក្ខ ស្តារស្តារ ឱវាទផ្លូវផង

បេះដូង ព្រះធម៌ ពន្លឺ ចតុវង្គ

ថ្ងៃនោះ ត្រូវត្រង់ មាយបុណ្ណមី ។

ជម្រុយ ទ្រង់ គង់វត្ត ជេតពន

ប្រោសដល់ មហាជន និរន្តរ៍ ប្រក្រតី

ទ្រង់ យក អរុណ ជេតពន សូស

eCtBn CínRsl

GaRs^{1/2}y

ដប់ប្រាំបួន RTg;

Kg;zanRt1/2yRtig

S ត្រិះ រិះ រំពឹង ថ្លឹង គុណ មាតា
សម្តែង អភិធម្ម សក្តិសម អស្ចារ្យ
ថ្វាយ ព្រះ មាតា សុខា អមតៈ ។

ផ្លែ គឺ RBHGgÁ

RTg;cak

eTvelak ស្តេចយាង

ចុះមក ដែន សង្គស្សៈ មហាជន
ច្រើនពិត យកចិត្ត ទុកដាក់ បូជា
ការវៈ អចលចេតិយ ។

ផ្លែមួយ គឺ RTg;

Kg;kñúg

smabtpi

ព្រះញាណស្ម័គ្រស្នាត់ លះកាត់លោកិយ៍

អរហត្តផល តម្កល់ ប្រក្រត

ផ្លែបី RTg; él

vín1/2y GaCJa

បញ្ញត្ត សិក្ខា តាម ការ ជ្រាប ជាក់
មានរឿង កើតមុន ខូចគុណ សាវ័ក
មានហេតុជាក់លាក់ ទើបដាក់វិន័យ។

ផ្លែបួន អង្រួន ហឫទ័យ ករុណា

ជាតក ទេសនា សាស្តា លកលៃ

ដើមរឿង ជាហេតុ បង្កើត អត្ថន័យ

CatkRbéB éltam
ehtukarN_ ។

ផ្លែប្រាំទ្រង់ព្រេស ដល់ពួកព្រះញាតិ

អង្គព្រះលោកនាថ សម្តែងពដិហារ្យ

កម្ចាត់ មានៈ ព្រះ ញាតិ វង្សា

eTlbRtas;

eTsna Km<lr

BuT\$vgS ។

ខ្មែរឆ្នាំតី RTg; Kg;
 caM vsSa បើមាន
 នរណា និមន្ត ដោយល្អ ពេលចេញ
 វស្សា មុនយាង ចេញចរ
 RTg;ceRmlnBr
 Rtas;laGñkena
 H . ខ្មែរឆ្នាំមី ទ្រង់ គង់យ៉ាង
 ហ្មត់ចត់ មុនភក្តក្រោយភក្ត
 គ្មានភ្នាត់ភ្លេចសោះ bMeBj
 BuT§kic©
 RKb;yam
 TaMgGs;
 ពុទ្ធកិច្ចសង្គ្រោះ មនុស្សនិងទេវតា។
 ខ្មែរឆ្នាំបួន RTg; Kg;
 esay mMs³
 kñúqéf¶

អហំ រី ខុំ បង្គំ វន្តា
 ឆ្ពោះ ព្រះ ភគវា ព្រះធម៌ ថ្ងៃ ថ្ងា
 ព្រមទាំង ព្រះសង្ឃ ផ្លូវផង សីលា
 ចិន្តា លំអុត ព្រះពុទ្ធ និយាម ។
 សូមឱ្យ សព្វសត្វ បដិបត្តិ តាមធម៌
 សាសនា បវរ ល្អដូច ព្រះនាម
 អរហំ សម្មា គ្មានការ ទាក់ទាម
 កិលេស រវាម រវាត សូន្យបង់ ។
 សូមឱ្យ សាសនា សម្មា សម្ពុទ្ធ
 បរិស័ទ មោះមុត រួមចិត្ត ទ្រទ្រង់
 ចិត្តថេរចិរកាល អភិបាលដោយសង្ឃ
 ព្រមព្រៀងស្មោះត្រង់ ផ្ចិតផ្ចង់សិក្ខា។
 សូមមនុស្ស ទេវតា មានការ គោរព
 ទាំងថ្ងៃ ទាំងយប់ ក្នុងព្រះសាសនា
 សូមបាន សម្រេច ដូចក្តី ប្រាថ្នា
 Gs;nUv tNōa
 Tukcach·ehaṇ .

ខ្លឹមសារខ្លីៗ

១- បង្ហាត់សត្វបាន ចាត់ថាពូកែ

បង្ហាត់មនុស្សបាន ចាត់ថាប្រសើរ ។

ឯការបង្ហាត់ខ្លួនឯងបាន គឺពូកែផង ប្រសើរផង
និង បាននូវទីពឹងដ៏ពិតប្រាកដផង ។

២- សូម្បីមិនជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ប៉ុន្តែបើបាន
ធ្វើប្រយោជន៍ឱ្យដល់សង្គម ស្លាប់ទៅនៅមានមនុស្សគេ
លើកតម្កើង ។ បើមានទ្រព្យច្រើនជាសេដ្ឋីក៏ដោយ តែមិន
បានធ្វើប្រយោជន៍អ្វីឱ្យដល់សង្គមទេ លុះដល់ស្លាប់ទៅ
នោះ គេនឹងសើចចំអក ។

៣- បើយើងបានធ្វើសេចក្តីល្អ ហើយយើងបាននឹក
រលឹកនៅក្នុងចិត្តថា « យើងជាមនុស្សល្អ យើងមានសេចក្តី
សុខ » ដូច្នោះ យើងនឹងបានសេចក្តីសុខពិតៗក្នុងជីវិត ។

៤- គ្រប់គ្នាបានសេចក្តីសុខពីអ្នកដទៃ ប៉ុន្តែដែលជា
ពិសេសនោះ គឺសេចក្តីសុខក្នុងអំពើល្អរបស់ខ្លួនឯង ។

៥- យើងជ្រើសរើសកន្លែងកើតមិនបាន ជ្រើស
រើសកន្លែងស្លាប់ក៏មិនបាន ព្រមទាំងអ្វីៗច្រើនទៀត ដូចជា
ភរិយា ស្វាមី កូន និងសម្ភារៈផ្សេងៗ កម្រនឹងបានល្អ
ដោយសព្វគ្រប់ណាស់ ប៉ុន្តែ យើងអាចជ្រើសរើសយក
អំពើល្អបាន ដែលអំពើល្អនោះមានតែល្អម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ។

៦- ចូរមានមេត្តាដល់មនុស្សទូទៅ ប៉ុន្តែ មិនត្រូវ
ទុកចិត្តចំពោះមនុស្សទាំងអស់គ្នាឡើយ ត្រូវមានបញ្ញាក្នុង
ជាមួយនឹងមេត្តាផង ត្រូវចេះស្គាល់មនុស្សឱ្យបានល្អផង ។

៧~ ការខុសភ្នាក់ ជាបទសិក្សាដ៏មានតម្លៃ និងជា
មេរៀនល្អបំផុត ។

៨~ ពាក្យល្អបរវរភាសិត បានស្តាប់ ឬបានអាន
ហើយគិត កឱ្យកើតបញ្ហា នាំមកនូវការដោះស្រាយបញ្ហា
ជីវិតបាន ដូច្នោះ ពិតជាសំខាន់ដ៏ក្រៃលែង ។

៩~ ពូកែ តែចរិតនិស្ស័យមិនថ្លៃថ្នូរ ចរិយាមិនល្អ គឺ
ជាមនុស្សក្រកល្យាណមិត្ត ។

មិនពូកែ តែចរិតនិស្ស័យថ្លៃថ្នូរ ចរិយាល្អ គឺជា
មនុស្សមានមិត្តល្អតែមិនសូវសម្បូណ៌ ។

ពូកែ ថែមទាំងចរិតនិស្ស័យថ្លៃថ្នូរ ចរិយាល្អទៀតផង
គឺជាមនុស្សសម្បូណ៌កល្យាណមិត្តព្រមទាំងលាភយស... ។

១០~ មនុស្សមិនព្យាយាមនឹងក្រនូវអ្វីៗគ្រប់យ៉ាង។
មនុស្សមិនប្រយ័ត្ន នឹងក្រដូចគ្នាដែរ ។

មនុស្សមិនចេះគ្រប់ ទោះជាមានសម្បត្តិច្រើន
ប៉ុណ្ណា ក្នុងចិត្តពិតជាក្រ ប៉ុន្តែបើមនុស្សមិនចេះគ្រប់នឹង
សេចក្តីល្អវិញ អាចសម្រេចបានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

១១~ មនុស្សស្រវឹង មនុស្សឆ្កួត នាំមកនូវអន្តរាយ
តិចជាងមនុស្សពាល ។

គេចពីមនុស្សពាល ត្រូវគេចឱ្យឆ្ងាយ ហើយត្រូវ
ចេះឧបាយក្នុងការគេចទៀតផង ។

១២~ ជក់បារី ធ្វើបានដោយងាយ
បរិភោគស្រា ធ្វើបានដោយងាយ
ឈប់ជក់បារី ធ្វើបានដោយក្រ
ឈប់បរិភោគស្រា ធ្វើបានដោយក្រ ។

អ្វីៗ ដែលធ្វើបានដោយងាយ អ្នកណាៗ ក៏ធ្វើបាន
ដែរ ប៉ុន្តែអ្វីៗ ដែលធ្វើបានដោយក្រ ដោយលំបាក ប្រសិន
បើអ្នកណាធ្វើបាន គឺជាកំពូលមនុស្ស ។

១៣_ បង្គាប់ខ្លួនឯង កុំឱ្យអង្គុយខ្លាំងជើង ឬគង
អន្ទាក់ខ្លា ឬញាក់ជើង មិនទាំងបានផង តើនឹងអាចយក
ឈ្នះគ្រឿងញៀនញ៉ាម ចំណង់លោកិយអ្វីៗផ្សេងៗទៀត
បានយ៉ាងម៉េចទៅ ។

លើសគុណបុព្វការី មិនឃ្នាតខ្លីធ្វើការងារ
ប្រឹងប្រែងតែឈ្នះគ្នា ពិតរងាកំព្រាសព្វ ។
កំព្រាទាំងគុណធម៌ ចិត្តញាប់ញ័រសែនអភ័ព្វ
ខ្វះញាតិខ្លះទាំងទ្រព្យ កំព្រាសព្វព្រោះស្អប់ធម៌។

១៤_ អនាគតដែលល្អ ព្រោះបង្គាប់ខ្លួនឯងបាន ។
អនាគតដែលអាក្រក់ ព្រោះចាញ់ខ្លួនឯង ។

កេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ ខ័តស៊ូ សាងច្រើនឆ្នាំ
ឈ្មោះប្រេះស្រាំ ប្រាំនាទី ដូចលីសព ។

១៥_ នៅពេលថ្ងៃ មានរឿងដែលធ្វើឱ្យចិត្តអរ ចិត្ត
អន់ មានឡើងមានចុះ ញាប់ញ័រតាមលោកធម៌ រាប់ដង
មិនអស់ លុះដល់ពេលយប់ មុនទទួលទានដំណេក មាន
អ្នកប្រាប់ថាឱ្យយល់សប្តិល្អ ។ មិនថាសុបិនល្អ ឬអាក្រក់
ឡើយ វាគឺជាចិត្តដែលត្រេកអរ ឬ អាក់អន់ជាដើមក្នុងការ
យល់សប្តិហ្នឹងឯង ។

១៦_ មនុស្សខ្ជិល ដេកចាំឱកាសល្អ ឯមនុស្សមាន
ព្យាយាមវិញ ដើរចេញទៅរកឱកាសល្អដោយខ្លួនឯង ។
តាមពិត ឱកាសល្អ មិនបានចូលមករកមនុស្សខ្ជិលឡើយ។

១៧_ សេចក្តីសុខចំពោះមុខ ជាសេចក្តីសុខសែនខ្លី
រីឯសេចក្តីសុខក្នុងអនាគត ជាសេចក្តីសុខយូរអង្វែង ។ កុំ
រង្វេងក្នុងសេចក្តីសុខចំពោះមុខ បណ្តោយឱ្យសេចក្តីសុខ
ក្នុងអនាគតសាបសូន្យ ។

១៨_ រឿងរីកតែនិយាយដល់សេចក្តីអាក្រក់របស់អ្នក
ដទៃ សេចក្តីល្អរបស់ខ្លួនឯង គឺកាន់តែថយចុះ នេះព្រោះ
មកពីយើងនិយាយដោយចិត្តអកុសល ។

១៩_ ជួយមិនឱ្យគេដួល ល្អជាងជួយលើក ។
ជួយឱ្យគេចេះគិត ល្អជាងជួយគិតឱ្យគេ ។

២០_ ពេលសុខយើងញញឹមទទួលសេចក្តីសុខដល់
ពេលទុក្ខយើងក៏ញញឹមបានដែរ គឺញញឹមបណ្តេញសេចក្តី
ទុក្ខចេញពីដួងចិត្ត ។

២១_ យើងចូលចិត្តនិយាយថា « ចាស់ហើយត្រូវ
ចូលវត្ត » ហាក់ដូចជាព្រះពុទ្ធសាសនាសម្រាប់តែបដិបត្តិ
ឱ្យបានសម្រេចនូវប្រយោជន៍ ក្នុងបរលោកក្រោយពីស្លាប់
ប៉ុណ្ណោះ ។

យើងមិនចូលចិត្តនិយាយថា « នៅក្មេងៗត្រូវចូល
វត្ត » ផងទេ ។ ក្រែងបញ្ហាក្នុងសង្គមសព្វថ្ងៃ មួយផ្នែកធំ
មកពីក្មេងៗមិនចូលវត្តហ្នឹងឯងហើយ មិនមែនទេឬ ។

២២_ ទឹកមន្តដែលស័ក្តិសិទ្ធិពិតប្រាកដ គឺញើស
របស់យើងហ្នឹងឯង ។

ស្រោចទឹកមន្ត គឺ ស្រោចញើសរាល់ថ្ងៃដោយការ
ហាត់ប្រាណ ឬដោយសេចក្តីព្យាយាមធ្វើការងារ រមែង
កាត់បន្ថយនូវរោគផ្សេងៗ និងមិនខ្វះខាតនូវទ្រព្យសម្បត្តិ ។

២៣_ គេថាយក្សគួរឱ្យខ្លាច សាកសពគួរឱ្យរង្គៀស
ប៉ុន្តែពេលយើងក្រោធ មុខមាត់អាក្រក់ សំឡេងខ្លាំង
ហើយញ័រ ញ័រទាំងដងខ្លួនដៃជើងទាំងអស់ ពិតជាគួរឱ្យ
ខ្លាចជាង រង្គៀសជាង ។

២៤_សត្វប្រចៀចស្រែកយំចេចចាច មិនពីរោះ
មនុស្សគេយកដៃបិទត្រចៀក រីងសត្វតារៅយំគ្រលួច លើ
ចុងឈើខ្ពស់ សំឡេងពីរោះគេចង់ស្តាប់។ នេះជាធម្មជាតិ
ម្យ៉ាងដែលមនុស្សយើងគួរសិក្សា ពិចារណា ដើម្បីរៀបចំ
ជីវិតឱ្យប្រសើរឡើង ។

២៥_បើសេចក្តីសម្រេច កើតមកពីការបន់ស្រន់
បួងសួង ពិតមែននោះ ក្នុងលោកនេះ មិនមានអ្នកណា
ប្រឡងធ្លាក់ មិនមានអ្នកណាឈឺ មិនមានអ្នកណាក្រក មិន
មានអ្នកណាខកចិត្ត...ឡើយ ។

២៦_ព្រះរាជាប្រជារាស្ត្រ សេដ្ឋីឬអ្នកសូមទាន
ស្លាប់ហើយសុទ្ធតែរលួយស្តាយដូចគ្នា ប៉ុន្តែ បុគ្គលមាន
គុណធម៌ កេរ្តិ៍ឈ្មោះរមែងក្រអូបសាយទៅក្នុងពពួកជន
សូម្បីរាងកាយស្តាយរលួយទៅហើយក៏ដោយ ។

២៧_ផ្លែមិនខាំម្ចាស់អ្នកចិញ្ចឹមទេ ប៉ុន្តែ ញាតិ
អាក្រក់ មិត្តអាក្រក់ សូម្បីមានការចិញ្ចឹមបីបាច់ ឬទំនុក-
បម្រុងដោយល្អយ៉ាងណា ក៏នៅអាចខាំអ្នកចិញ្ចឹមនោះៗ
ដូច្នោះត្រូវប្រយ័ត្នផងដែរ ។

២៨_ចូរធ្វើឧបសគ្គ ឱ្យក្លាយជាជណ្តើរ សម្រាប់
ឡើងទៅរកអនាគតដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ។

២៩_បើបាននូវអំណាច ធ្វើជាអ្នកធំលើមនុស្ស
ត្រូវកុំអង្គុយលើក្បាលមនុស្ស តែត្រូវអង្គុយលើចិត្តរបស់
គេឱ្យបាន ពោលគឺគ្រប់គ្រងចូលឱ្យដល់ចិត្តនៃមនុស្សគ្រប់
គ្នា ទើបការគ្រប់គ្រងបានសម្រេច ។

ទាន ១ បិយវាចា ១ អត្ថចរិយា^(១) ១ និង
សមានត្តតា ១ ធម៌ទាំង ៤ នេះ សម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងលើ
មនុស្សទាំងឡាយ ចូលដល់ក្នុងចិត្តអ្នកដទៃ ។

១_អត្ថចរិយា គឺការប្រព្រឹត្តជាប្រយោជន៍ដែលប្រកបដោយបញ្ញា ។

៣០~ ពាក្យនិទ្ទាអាចធ្វើឱ្យខូចកម្លាំងចិត្ត
ពាក្យសរសើរអាចធ្វើឱ្យរងរោងរោចខ្លួន ។
ប៉ុន្តែ ពាក្យជាបទពិចារណា ដោយបំណងដ៏ល្អ
រមែងធ្វើឱ្យមានកម្លាំងចិត្ត និងមិនឱ្យរងរោងរោចខ្លួន ។

៣១~ ទោះបីខូចអ្វីៗក៏ដោយ ខូចមិត្ត ខូចបុគ្គលជា
ទីស្រឡាញ់ ខូចទ្រព្យ ខូចឈ្មោះ ។ល។ កុំឱ្យតែខូចកម្លាំង
ចិត្ត ព្រោះការខូចកម្លាំងចិត្ត ស្មើគ្នានឹងការខូចអ្វីៗគ្រប់
យ៉ាង អ្វីៗក៏ក្លាយទៅជាអត់ន័យសម្រាប់ជីវិត លទ្ធផលចុង
ក្រោយ គឺ រិកលចរិត ឬធ្វើអត្តឃាត ។

៣២~ មានពាក្យនិយាយប្រៀបធៀបថា « ពេល
វេលាដូចបក្សីដែលមានស្លាបហើរបាន » ។

សូម្បីពេលវេលានឹងកន្លងទៅដូចជាមានស្លាបហើរ
ក៏ដោយ ក៏យើងអាចបង្គាប់ប្រាប់ផ្លូវឱ្យហើរទៅបានដែរ
គឺទៅតាមផ្លូវប្រមាទ ឬផ្លូវមិនប្រមាទ ។

៣៣~ ជីវិតដែលមានឈ្មោះល្បី ជីវិតដែលមាំមួន
ដោយទ្រព្យ ជីវិតដែលបានជួបប្រសព្វនូវសេចក្តីសម្រេច
អាចមិនមែនជីវិតដែលជាសុខ ។

៣៤~ ពាក្យនិយាយថា « ស្លាប់ហើយយកអ្វីទៅមិន
បាន » អ្នកណាៗក៏និយាយបានដែរ ព្រោះនិយាយតាម
ភ្នែកឃើញ និយាយរួចហើយ នៅតែលោភៈ ទោសៈ
មោហៈដដែលដូចដើម ។ ប៉ុន្តែបើនិយាយតាមដែលចិត្ត
បានឃើញថា « ធម៌ទាំងឡាយ មិនគួរប្រកាន់ថាជារបស់
មាំមួន » លោភៈ ទោសៈ មោហៈនឹងត្រូវថយចុះ ។

៣៥~ មិនចំពោះតែកិច្ចការណាមួយ ឬកំពុងស្ថិត
នៅក្នុងស្ថានការណ៍បែបណានោះឡើយ អ្នកដែលជួយ
យើងបានល្អជាទីបំផុត គឺខ្លួនយើងហ្នឹងឯង ។

អ្នកទីមួយ លើកស្ទួយយើង ឱ្យឆ្អឹងផ្កាន
ឬដែលបាន ច្រានទម្លាក់ ដល់អរិចិ
គឺខ្លួនឯង ដែលប្រឹងប្រែង ក្នុងលោកិយ៍
ភ្នាក់ស្មារតី ធ្លាក់អរិចិ ព្រោះខ្លួនដែរ ។

៣៦_ មនុស្សទូទៅច្រើនតែយល់ថា «ការបរិភោគ
ជ័ប្រសើរ» គឺបរិភោគរបស់ថ្លៃ បរិភោគរឿយៗ បរិភោគ
ច្រើន និងបរិភោគខ្លះខ្លាយជាដើម ។ តាមការពិត ការ
បរិភោគបែបនេះ មិនជាការប្រសើរឡើយ វាបែរត្រឡប់
មកជាមានបញ្ហាសុខភាព និងបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចតាមក្រោយ
ទៅវិញទេ ។

៣៧_ បរិភោគអាហារ ដែលមានប្រយោជន៍ គឺ
អាហារមិនថ្លៃ ងាយនឹងរលាយ អាហារជាទីសប្បាយ
មិនទាន់នឹងសុខភាព ហើយបរិភោគតែល្មមប្រមាណដល់
រាងកាយដែលត្រូវការ មិនបរិភោគច្រើនហួសទៅតាមតែ
ចិត្តចង់ យ៉ាងនេះហៅថា បរិភោគដោយបញ្ហា ។

៣៨_ ទុក្ខព្រោះមិនមានអ្វីបរិភោគ ជាមួយនឹងទុក្ខ
ព្រោះបរិភោគច្រើនពេក វាគឺជាទុក្ខដូចតែគ្នា ។

៣៩_ ការភ័យខ្លាច វាមានកំណើតមក សម្រាប់
សព្វសត្វទាំងអស់ ប៉ុន្តែសេចក្តីភ្ញាហាន សម្រេចបាន
ដោយការហ្វឹកហាត់ ។

៤០_ ការគិត ការនិយាយ និងការធ្វើរបស់យើង
គឺជាអ្នកសាងអនាគតឱ្យយើង ។

៤១_ បើបង្គាប់ ឬប្រដៅខ្លួនឯងមិនបានទេ រឿង
អាក្រក់ៗ នឹងតាមមក ។

ត្រូវប្រយ័ត្នរឿង ៤ មុខ :

- _ ក្រព្រោះបរិភោគ
- _ ស្មោកគ្រោកព្រោះយស
- _ ខ្ទេចឈ្មោះព្រោះកាម
- _ រហេមរហាមព្រោះឈ្មោះគ្នា ។

៤ មុខល្អប្រសើរ :

- បរិភោគឱ្យរស់
- ប្រើយសសង្គ្រោះជន
- កាមគុណត្រូវសង្គម
- យល់ព្រមឈប់ឈ្លោះ ។

៤២~ ការដែលមានជីវិតរស់នៅ បើគ្រាន់តែដើម្បី ខ្លួនឯងទេនោះ សូម្បីនឹងមានអាយុវែងទៅប៉ុណ្ណា ក៏ ប្រាសចាកប្រយោជន៍ដែរ ។ ប៉ុន្តែបើបុគ្គលធ្វើប្រយោជន៍ របស់ខ្លួនឱ្យវិនាសព្រោះតែអ្នកដទៃ ជីវិតពិតជាអត់ទីពឹង។

៤៣~ ការដែលមានជីវិតរស់នៅ ដោយសេចក្តី ក្លាហានក្នុងកុសល ដោយស្មារតី និងដោយការប្រព្រឹត្តធម៌ ដ៏ប្រសើរ រមែងបានជាប្រយោជន៍ទាំងដល់ខ្លួនឯង និង ទាំងដល់អ្នកដទៃ គឺជាជីវិតដែលប្រសើរជាងទេវតាក្នុង ឋានការវត្តិឱ្យទៅទៀត ។

៤៤~ ការហ្វឹកហាត់ឱ្យអភ័យរាល់ថ្ងៃ ទាំងផ្លូវកាយ ផ្លូវវាចា ផ្លូវចិត្ត នេះពិតជាយុទ្ធនាការកម្ចាត់ទោសៈ សាង មេត្តាដ៏ប្រសើរ ។

៤៥~ មិនមានសេចក្តីសុខណាដែលជាសុខពិត ដូច ជាការអស់ទុក្ខឡើយ ។

៤៦~ ធ្វើជាតម្រុតត្រួតខ្លួនឯងបាន គឺជាការកាត់ បន្ថយសេចក្តីទុក្ខពីខ្លួនឯង រហូតដល់អស់ ។ ការអស់ទុក្ខ ជាសុខពិតប្រាកដ ។

- ៤៧~ ខ្វះទ្រព្យអាចរស់បាន
- ខ្វះញាតិអាចរស់បាន
- ខ្វះអវយវៈអាចរស់បាន
- ខ្វះសតិឈ្លោះថាស្លាប់ហើយ ។

៤៨_ មនុស្សរិកលចរិត មនុស្សឡប់ៗ សត្វតិរច្ឆាន
និងមនុស្សដែលកំពុងប្រព្រឹត្តអាក្រក់គ្រប់បែបយ៉ាង ទាំង-
អស់នេះវាជារឿងតែមួយគត់ គឺខ្វះសតិ ។

កាលបើគិតយល់ហើយថា សតិមានតម្លៃប៉ុណ្ណា
សម្រាប់ជីវិតនោះ គួរអប់រំសតិ រក្សាសតិ កុំបំផ្លាញសតិ
ខ្លួនឯងដោយគ្រឿងស្រវឹងផ្សេងៗ ថែមទាំងត្រូវប្រយ័ត្នឱ្យ
ណាស់ចំពោះកាមារម្មណ៍ ។

៤៩_ ម្ហូបអាហារឆ្ងាញ់តែលេបមិនចូល
ពួកទន់ត្រៃថ្លៃតែដេកមិនលក់
បន្ទប់ម៉ាស៊ីនត្រជាក់តែនៅក្តៅចិត្ត ។

ព្រោះហេតុតែមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងការថែ
រក្សាចិត្តរបស់ខ្លួនឯង ដូច្នោះទើបដេកមិនលក់ បក់មិន
ល្ហើយ បាយមិននឹក ទឹកមិនស្រេក ។

កាលបើដូច្នោះ មនុស្សយើងមិនត្រូវបោះបង់ចិត្ត
របស់ខ្លួនឯងចោលឡើយ ត្រូវតែថែរក្សាដោយហ្មត់ចត់ ។

៥០_ ដើម្បីជីវិតរស់ក្នុងកាម ត្រូវរហែមរហាមក្នុង
ការងារ ចិញ្ចឹមជីវិតស្តីងតែមិនរស់ ថែមទាំងមានរោគា...
អត់ទានអត់សីល អត់ភាវនា កំព្រាសប្បុរស រស់អត់ន័យ ។

៥១_ ពិតជាស្រឡាញ់ខ្លួន ខំពូនធ្វើបាប លួចឆក់
អាក្រក់ក្រៃ កេរ្តិ៍ឈ្មោះឆ្មោះឆ្មាប ស្រាស្រីបារីគ្រឿងញៀន
ដើរបង្កភ័យ... ។

នេះជាការស្រឡាញ់ខ្លួន ឬជាទាសៈនៃខ្លួនឯង ?
ឬក៏ជាសត្រូវនឹងខ្លួនឯង ?

៥២_ បម្រើព្រះរាជត្រ័យវិញ កុំចាំបាច់បម្រើខ្លួន
ឯង ។ បម្រើខ្លួនឯងមិនផុតពីសេចក្តីទុក្ខឡើយ បម្រើ
ព្រះរាជត្រ័យ ទើបផុតចាកទុក្ខ ។

៥៣_ ឬជាថ្វាយព្រះរាជត្រ័យវិញ ព្រោះព្រះរាជ-
ត្រ័យប្រសើរជាងយើងអស់អង្គុយរដង គឺរាប់ដងមិនអស់។

៥៤~ យើងថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ គឺជាការ
បញ្ជាក់ថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រសើរជាងយើង។ នេះជាការ
លះបង់នូវសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួនមួយផ្នែក តទៅនឹងមិនមានអ្វី
សម្រាប់ខ្លួនឯងឡើយ មិនជាទាសៈនៃខ្លួនឯង មិនកង្វល់
នឹងខ្លួនឯង មិនចាំបាច់ផ្តាច់ផ្តុនខ្លួនឯងអ្វីទាំងអស់ មានតែ
ការអស់ទៅនៃទុក្ខប៉ុណ្ណោះ នេះជាអានិសង្សចុងក្រោយ
នៃការថ្វាយបង្គំព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

៥៥~ រូបកាយ ដូចផ្ទះសំណាក់ សុខនិងទុក្ខប្រៀប
ដូចភ្ញៀវ ។ សេចក្តីទុក្ខមិនបាននៅជាប្រចាំឡើយ មក
ហើយក៏ទៅ សេចក្តីសុខក៏ដូចគ្នា មកហើយក៏ទៅ ។ រូប
កាយមិនជាទីហ្វូងហែងនៃសុខទុក្ខ ឯសុខទុក្ខក៏មិនជាទី
ហ្វូងហែងនៃរូបកាយដែរ ។

ជីវិតគ្រប់គ្នាជាការដើរផ្លូវ
មិនអាចទៀងនៅក្នុងភពណាៗ

បានដើរមកហើយលះបង់ជាតា
ភពដូចសាលាសំណាក់មួយគ្រា ។
គ្រប់គ្នាមកជុំសាលាសំណាក់
មិនត្រូវជំពាក់មាសប្រាក់ត្រីហា
រឹតតែមិនត្រូវឈ្មោះទាស់ទែងគ្នា
នេះជាវេលាត្រូវមានវិចារណ៍ ។
ជីវិតគ្រប់គ្នាជាការដើរផ្លូវ
លំបាកពេកក្នុងមិនដឹងទៅណា
គ្មានទីបំផុតតាមផ្លូវមោហា
ផ្លូវព្រៃសិក្ខាទើបដល់និព្វាន ។

៥៦~ គិតខុស គិតថ្លៃ
និយាយខុស និយាយថ្លៃ
ធ្វើខុស ធ្វើថ្លៃ
ខុសហើយកែខែ ខុសហើយចាំទុក
នឹងបានមិនខុស ។

៥៧_ ថ្ងៃកូនកើត គឺជាថ្ងៃដែលម៉ែលំបាកផ្លូវកាយ ដ៏ខ្លាំងក្លា ។

ថ្ងៃកូនកើត គឺជាថ្ងៃដែលម៉ែជិតតែនឹងស្លាប់។ ប៉ុន្តែ ប្លែកមែនទែន ត្រង់ដែលកូនៗមកចាត់ពិធីកម្ម សប្បាយ រីករាយ សម្រាប់ថ្ងៃកំណើតរបស់ខ្លួន ។

តាមពិត ថ្ងៃកំណើតគួរតែជាថ្ងៃនឹកម៉ែ ។

៥៨_ មានប្រាក់ច្រើន នឹងទិញអ្វីក៏បាន ប៉ុន្តែទិញ សេចក្តីសុខមិនបានឡើយ ទិញសុភក្តិក៏មិនបានដែរ ។

៥៩_ មានរថយន្តល្អច្រើនគ្រឿង

មានផ្ទះច្រើនខ្នង

មានដីច្រើនកន្លែង

មានប្រាក់ច្រើនលានដុល្លារ ... ។

ប៉ុន្តែ បើខ្លះធម៌ក្នុងចិត្ត នឹងរកសេចក្តីសុខ បាន ដោយលំបាក ។

៦០_ មនុស្សប្រមាទ មនុស្សទ្រុស្តសីល សូម្បីដល់ ទៅថ្នាក់បៀមព្រះនឹងមាត់ ពាក់ព្រះនឹងក ក៏មិនអាចជួយ ខ្លួនឱ្យរួចពីសភាវៈអាក្រក់បានដែរ ។

៦១_ ថ្ងៃនេះ នៅឱ្យចម្លើយខ្លួនឯងមិនបានផងថា តាំងតែពីក្មេងតូចមកបានធ្វើល្អអ្វីខ្លះ ចុះដល់ទៅថ្ងៃនោះ យមរាជសាកសួរក្នុងឋាននរក ដែលជាកន្លែងសោយទុក្ខ នឹងបានអ្វីធ្វើយតបទៅ ។

៦២_ មានចំណេះផ្លូវលោកខ្ពង់ខ្ពស់

បានយសនិងបានទ្រព្យច្រើន ... ។

មិនមែនមានន័យថា បានសុខច្រើនឡើយ ។

អ្នកមានសេចក្តីសុខច្រើន គឺអ្នកមានទុក្ខតិច ។

អ្នកមានទុក្ខតិច គឺអ្នកដែលមានលោភៈ ទោសៈ

មោហៈតិចហ្នឹងឯង ។

៦៣~ ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រើវជ្រួញ ជាការ
ប្រាប់ឱ្យដឹងថា ថ្ងៃនោះចូលមកកាន់តែជិតហើយ ។ ថ្ងៃ
នោះ គឺជាថ្ងៃ សូន្យអស់រលីង ដេកម្នាក់ឯង អត់គូ អត់
ញាតិ អត់មិត្ត កន្លែងដេករឹងចង្អៀតណែន ។

ទ្រព្យសម្បត្តិមានច្រើនសន្ធឹកសន្ធាប់ តែយកទៅ
មិនបាន មានតែសម្លៀកបំពាក់មួយសម្រាប់ដែលគេស្លៀក
ពាក់ឱ្យ ផ្កាទៀនធ្លុបក្នុងដៃ ដែលគេដាក់ឱ្យ និងប្រាក់កាក់
មួយ ដែលគេឱ្យបៀមក្នុងមាត់... ។

រីឯបដិសន្ធិវិញ ព្រោះកម្មជាបច្ច័យ ។

៦៤~ ញញឹមញញែមស្រស់បស់ដើម្បី :

- ._មិនឱ្យចិត្តតក់ស្លុតចំពោះការពិតនៃធម្មជាតិ
- ._ល្ងង់លោមចិត្តរបស់ខ្លួនឯង
- ._ដាស់តឿនចិត្តរបស់ខ្លួនឯង
- ._កម្ចាត់បង់គំនុំ មិនចងពៀរ
- ._រារាំងការច្រណែន

._ឱ្យអភ័យ

._ចងមេត្រីភាព

._ឱ្យគេសប្បាយចិត្ត ។ល។

ការញញឹម ជាការចុះទុនតិច តែបានកម្រៃច្រើន ។

ថ្ងៃនេះ អ្នកញញឹមហើយ ឬនៅ ?

៦៥~ ញញឹម ព្រោះស្គាល់សង្ហារលោក

ញញឹម ព្រោះជោគស្ងប់រោគចិត្ត

ញញឹម ម្យ៉ាងនោះព្រោះចរិត

ញញឹម ប្រណីតព្រោះចិត្តជា ។

ញញឹម តស៊ូនឹងឧបសគ្គ

ញញឹម បំបាក់សេនាមារ

ញញឹម ព្យាបាលអស់រោគា

ញញឹម រាប់គ្នាចិត្តមេត្តា ។

ញញឹម ព្រះពុទ្ធ អានន្ទសូរ

ញញឹម គាប់គួរ តាមធម្មតា

ញញឹម ហ្វឹកហាត់ កាត់ទោសា
ញញឹម ស្មោះហា មិនចាច់ហាត់ ។

៦៦~ ថែមធម៌ល្អៗ ឱ្យជីវិត
អប់រំគំនិត កាមត្រូវកាត់
ចម្រើនមេត្តា ពៀរត្រូវបាត់
សូរ្យសែងកម្ពាត់ អន្ធិកា ។
ជនខ្លះស្មារតី ពោលឬធ្វើអ្វី អប្រិយ៍អាត្មា
ឬជួបគ្រោះថ្នាក់ ដូចខ្វាក់នេត្រា ដើរតាមមាត់
ពិតជាធ្លាក់ផ្លូវ ។
ជនអប្បប្រាជ្ញា ជីវិតមោហា គិតការមិនត្រូវ
ដូចទាំងខ្វាក់ភ្នែក ទូលរែកដើរទៅ ទាំងមិនដឹងផ្លូវ
ថាត្រូវទៅណា ។
ព្រោះហេតុដូច្នោះ មិនត្រូវប្រហែស ត្រូវចេះសិក្សា
សេពគប់ឱ្យសម អប់រំបញ្ញា ដើរតាមមាត់
អដ្ឋង្គិកមគ្គ ។

៦៧~ រវល់ ជជែកឥតខ្ចីមសារ
រវល់ ជីកស្រាជុំមិត្តភក្តិ
រវល់ ដោះស្រាយឱ្យរាគៈ
រវល់ ជាប់ធ្លាក់នរកលោកីយ៍ ។
រវល់ តែហូបបិប្ផដង
រវល់ ដេកផងខ្លួនធ្វើអ្វី
រវល់ តរឿងរាល់រាត្រី
ធ្វើល្អស្រដីថាអត់ពេល ។
បរិភោគកាមគុណពេញបន្ទុក
ជីកស្រាស្រណុកដេកទ្រោបទ្រេល
បរទារកម្មដូចអចេលក៍
ធ្វើល្អអត់ពេលសែនស្រណោះ ។
មនុស្សចិត្តអាក្រក់ចេះបរិភោគ
វិជ្ជាក្នុងលោកចេះទាំងអស់
ចេះសព្វការងារល្បីទាំងឈ្មោះ
មិនចេះមួយនោះគឺធ្វើល្អ ។

៦៨. ជីវិតគឺជាអ្វីទៅហ្ន៎ ?

- អ្វីជាទិសដៅដ៏ពិតប្រាកដរបស់ជីវិត ?

- ជីវិតត្រូវប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណាទើបល្អ ?

ទាំងនេះគឺជាសំណួរដែលគួរគិត និង គួរឆ្លើយ
ដោយ ខ្លួនឯង ។

៦៩. កើតមកធ្វើអ្វី ?

- ធ្វើការងារហត់នឿយដើម្បីអ្វី ?

- អ្វីដែលចាំបាច់ត្រូវរៀនឱ្យជឹង ?

- ជីវិតជាការតស៊ូ ហើយតស៊ូក្នុងរឿងអ្វី ?

- គួរមានជីវិតរស់នៅដើម្បីនរណា ?

បើបានដឹងត្រឹមត្រូវក្នុងបញ្ហាទាំងអស់នេះ ការធ្វើ
អត្តឃាតព្រោះសោកសៅ មុខជាមិនមានឡើយ ។ ការ
បៀតបៀនគ្នាក៏មិនបានកើតឡើងដែរ មានតែពរដ៏ប្រសើរ
ជាគូជីវិតប៉ុណ្ណោះ ។

៧០. ជីវិតនេះ	រស់ល្អស្រស់	ព្រោះធម្មា
គួរម្នីម្នា	ខំសិក្សា	សាងសន្សំ
ផ្តាច់វេរា	លះឥស្សា	ការឧត្តម
ទើបសមរម្យ	ជាពុទ្ធបុត្រ	ផុតទុក្ខា ។

._ជីវិតនេះ គួរម្នីម្នា ផ្តាច់វេរា ទើបសមរម្យ
ព្រោះធម្មា សាងសន្សំ ការឧត្តម ផុតទុក្ខា ។

._រស់ល្អស្រស់ ខំសិក្សា លះឥស្សា ជាពុទ្ធបុត្រ ។

._ជាពុទ្ធបុត្រ គួរម្នីម្នា ខំសិក្សា... ។

នាមពុទ្ធបរិស័ទអ្នកមានឧបការៈ

ក្នុងការងារធម្មទាន

- ១. ឧបាសក សំរឹង វណ្ណ ២. ឧបាសក យន្ត សួន
- ៣. ឧបាសក គួង លាងផេង ៤. ឧបាសក មួង យេន
- ៥. លោកគ្រូ រស់ សូផាត ៦. ឧបាសក អ៊ុត ប្រាំង
- ៧. នាង ជា សុណារី ៨. នាង យុន សួនីម៉ា
- ៩. ឧបាសិកា ហួនចាន់បូដា ១០. ឧបាសក វ៉ាន់ ខុនណា
- ១១. ឧបាសក គុយ សុផន ១២. ឧបាសក ជឹង វែងអ៊ាវ
- ១៣. ឧបាសក ជីម ជំនិត ១៤. ឧបាសក ហាយ ចំរើន
- ១៥. ឧបាសិកា ប៊ុត ម៉ាលី ១៦. ឧបាសិកាហាយ ចំនួនរី
- ១៧. លោកគ្រូ ជូ ប៊ុនយូ ១៨. ឧបាសក អ៊ូវ គា
- ១៩. ឧបាសក ម៉ៅ ជុន

សព្វទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ

ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង ។

I

**ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា
ដោយសហគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ**

ខេត្ត-ក្រុង	វេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
រាជធានីភ្នំពេញ	-04h50 mn	-FM 98 MHz
	-05h00 mn	-FM 99 MHz
	-05h30 mn	-FM 96 MHz
	-12h10 mn	-FM 96 MHz
	-18h00 mn	-FM 95 MHz
	-19h00 mn	-AM 918 KHz
	-20h00 mn	-FM 98 MHz
	-20h30 mn	-FM 96 MHz
ក្រុងព្រះសីហនុ	-06h00 mn	-FM 92 MHz
	-13h00 mn	-FM 92 MHz
	-17h30 mn	-FM100.5MHz
ខេត្តបាត់ដំបង	-05h30 mn	-FM103.2MHz
	-06h00 mn	-FM 92.7MHz
	-18h00 mn	-FM 91 MHz
	-18h30 mn	-FM 92.7MHz
	-19h30 mn	-FM103.2MHz

សុខា សង្ឃមូលនិធិ
ការសម្តែងនូវព្រះសទ្ធម្ម នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

II

**ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា
ដោយសហគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ**

ខេត្ត-ក្រុង	វេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
ក្រុងប៉ៃលិន	-18h00 mn	-FM 90.5 MHz
ខេត្តសៀមរាប	-05h00 mn	-FM 98 MHz
	-18h30 mn	-FM 100.5 MHz
ខេត្តពោធិ៍សាត់	-06h00 mn	-FM 98.5 MHz
ខេត្តកំពត	-05h00 mn	-FM 93.25 MHz
	-18h30 mn	-FM 103.5 MHz
ខេត្តព្រះវិហារ	-18h30 mn	-FM 99 MHz
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ	-05h20 mn	-FM 96.5 MHz
	-17h00 mn	-FM 96.5 MHz
ខេត្តស្វាយរៀង	-05h30 mn	-FM103.75MHz

សុខោ បុព្វសង្ឃ ឧប្បយោ
ការសន្សំបុណ្យ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

សេចក្តីសង្ខេបស្រាវជ្រាវ

✍ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ម៉ិត សាវណ្ណ ✍

- ១. បារមីភាគទី ២ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ
- ២. ជំនួយសតិភាគទី ១ ដល់ភាគទី ១១
- ៣. មនុស្សជាមួយនឹងការងារ
- ៤. សិក្ខាបទមនុស្សល្អ
- ៥. ពរ ៤ ប្រការ
- ៦. ព្រះពុទ្ធភាសិត ៤៣ គាថា
- ៧. ខ្លឹមសារគួរយល់ដឹង
- ៨. ព្រះពុទ្ធសាសនា
- ៩. កូនមាសឪពុក
- ១០. ម៉ែ !!!
- ១១. វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ
- ១២. សុខចិត្ត និងគុណភាពនៃជីវិត
- ១៣. មេរៀនជីវិត
- ១៤. ពាក្យពេចន៍ម៉ែឪ
- ១៥. បទពិចារណា
- ១៦. ពន្លឺធម៌ព្រះពុទ្ធ
- ១៧. បារមីភាគទី ១ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ

កូនចៅស្រឡាញ់

កូនត្រូវសិក្សានូវចំណុចនៃទានទាំង ១០ នេះគឺ

- ១. ឱ្យទានមិនត្រូវសង្ឃឹមផល អ្នកទទួលមិនគួរភ្លេច ។
- ២. បើមិនធ្វើល្អទេរស់នៅ ១០០ ឆ្នាំក៏ពុំមានប្រយោជន៍ដែរ។
- ៣. បើឃើញតែពីបានទេ កុំសង្ឃឹមទឹកចិត្តអ្នកដទៃ ។
- ៤. កុំទុកចិត្តមនុស្សដែលគិតតែពីប្រយោជន៍ខ្លួនឯង ។
- ៥. មនុស្សត្រូវតែចេះឱ្យទាន បើមិនច្រើនក៏តិចដែរ ។
- ៦. មនុស្សល្អ រមែងពេញចិត្តជួយឱ្យគេបានសុខ ។
- ៧. ឱ្យទាន រមែងបានមិត្ត និងកម្ចាត់គំនុក្កងចិត្ត ។
- ៨. ឱ្យទាន ដូចជាការនាំទ្រព្យចេញពីផ្ទះដែលត្រូវភ្លើងឆេះ។
- ៩. ទានគឺជាស្បៀងក្នុងដំណើរជួរទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។
- ១០. ចេះឱ្យទានហើយ មិនគួរបៀតបៀនសត្វទេ ។

ពាក្យប្រទាន

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ត្រាស់សម្តែងថា :

អ្នកទាំងឡាយចូរឃើញភ័យក្នុងសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស
ចូរឃើញការប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាមថា ជាផ្លូវនៃសេចក្តី
សុខក្សេមក្សាន្ត ហើយចូរប្រារព្ធនូវសេចក្តីព្យាយាមចុះ
នេះជាពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅ នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំង-
ឡាយគ្រប់ៗ ព្រះអង្គ ។

អ្នកទាំងឡាយចូរឃើញភ័យក្នុងវិវាទ ចូរឃើញការ
មិនមានវិវាទថា ជាផ្លូវនៃសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត ហើយចូរ
ពោលវាចាន់ភ្លន់ផ្អែមល្ហែម ប្រកបដោយការព្រមព្រៀង
គ្នាចុះ នេះជាពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទាំងឡាយគ្រប់ៗ ព្រះអង្គ ។

អ្នកទាំងឡាយចូរឃើញភ័យក្នុងសេចក្តីប្រមាទ ចូរ
ឃើញការមិនប្រមាទថា ជាផ្លូវនៃសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត

ហើយចូរចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការចុះ
នេះជាពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំង-
ឡាយគ្រប់ៗ ព្រះអង្គ ។

អដ្ឋកថាចរិយាបិដក មានការបកស្រាយអំពីពារមី
ដោយន័យផ្សេងៗ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ដកស្រង់កន្លែងខ្លះ
កាត់ចេញខ្លះ និងពន្យល់ពាក្យដោយការបញ្ចូលសេចក្តីខ្លះ
តាមសមត្ថ ហើយប្រមូលបានជាកូនសៀវភៅ ភាគទី ១
និងភាគទី ២ នៃធម៌ពារមី ព្រមដោយខ្លឹមសារខ្លីៗ ដែល
មានអត្ថន័យសម្រាប់គិតពិចារណា ។

សៀវភៅពារមីទាំង ២ ភាគនេះ មានប្រយោជន៍
ដល់ពុទ្ធបរិស័ទក្នុងការយល់ដឹងអំពីខ្លឹមសារនៃពារមី បាន
ច្បាស់លាស់ត្រឹមត្រូវ កុំឱ្យយល់ខុសនូវពាក្យថា « ពារមី »
និង ដើម្បីឱ្យបាននូវសេចក្តីជ្រះថ្លា ច្រើនឡើងៗ ចំពោះ
គុណព្រះរតនត្រៃ ដែលជារតនៈដ៏មានតម្លៃបំផុត ព្រោះថា
ព្រះរតនត្រៃកើតមានក្នុងលោកព្រោះពារមីនោះឯង ។

ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ សូមអនុមោទនាបុណ្យ ដែល

ពុទ្ធបរិស័ទ បានកសាងគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរ ដាក់តាមវត្ត
នានា និងសូមមានពាក្យពោលខ្លះ ដូចនេះថា « បើចង់
ឃើញអ្វីដែលល្អ សូមអានព្រះត្រៃបិដកចុះ ឯអ្វីៗផ្សេងៗ
ទៀតនោះ សូមឱ្យព្រមតាមសច្ចៈនៃធម្មជាតិ មិនចាំបាច់
តម្រូវតាមចំណង់របស់ខ្លួនឡើយ ប៉ុន្តែយើងត្រូវរៀបចំឱ្យ
អ្វីៗទាំងនោះ ក្លាយមកជាប្រយោជន៍ក្នុងការបំពេញនូវ
បារមីគ្រប់យ៉ាងទាំងអស់ » ។

អ្វីៗ ក្នុងលោកទោះជាល្អយ៉ាងណា គេសន្មតថា
ពិសេសយ៉ាងណា ឬសូម្បីសម្បត្តិទិព្វក៏ដោយ ក៏មិនអាច
មកទម្លាយកិលេសឱ្យដូចជាបារមីដែលបានសន្សំដែរ ។

ការបំពេញបារមី ធ្វើឱ្យមានលំនឹងក្នុងចិត្ត មិន
ញាប់ញ័រនឹងលោកធម៌ទាំង ៨ ដោយយកការបានលាភ
មកបំពេញទានបារមី យកការអត់លាភមកចម្រើនសេចក្តី
សន្តោស យកការបានយសមកបំពេញវិរិយបារមី ទទួល
ខុសត្រូវក្នុងតួនាទី យកការអត់យសមកបំពេញការមិន
កង្វល់ យកពាក្យសរសើរមកបំពេញមេត្តា យកពាក្យនិន្ទា

មកចម្រើនខន្តី យកសុខមកចម្រើននេត្តម្មៈ និងយកទុក្ខ
មកចម្រើនឧបេក្ខា បំពេញបារមីចម្រើនវិបស្សនា ។

កាលណា យើងឃើញបារមីកាន់តែមានគុណតម្លៃ
ត្រៃលែងឡើង កាលនោះយើងនឹងលះបង់បាននូវសេចក្តី
ប្រាថ្នាចំពោះសម្បត្តិក្នុងលោកផ្សេងៗ ទីបំផុតយើងនឹង
រួចផុតចាកអំពីចំណងនៃវដ្តសង្សារ ។

សូមពុទ្ធបរិស័ទរីករាយក្នុងការអាន ឬស្តាប់នូវ
ឱវាទរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ និងសូមឱ្យបារមីស្ថិតក្នុងដួង
ហឫទ័យនៃពុទ្ធបរិស័ទអស់កាលជានិច្ច ។

ហោយចំណងព្រះត្រៃលែង
ប៊ុត សាវណ្ណ
ថ្ងៃ១៥កើត ខែភទ្រិក ព.ស.២៥៥០

សារបណ្ណ

<u>ឈ្មោះអត្ថបទ</u>	<u>ទំព័រ</u>
១- ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍១
. ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍១
. ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍១៥
. ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍២៨
. ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍៣២
. ចំណុចបដិបត្តិទោធន៍៤៣
. សង្ខេបចំណុចបដិបត្តិទោធន៍ទាំងអស់៥២
២- ការបែកទាច់៥៥
៣- គុណសម្បត្តិសម្រេចដោយគុណសម្បត្តិ៥៨
៤- ឧបាយឱ្យសម្រេច៦១
៥- រយៈពេលនៃការសម្រេច៦៩
៦- អាសិទ្ធិរបស់ទោធន៍៧២
៧- ផលរបស់ទោធន៍៩២
៨- ខ្លឹមសារខ្លីៗ១០៣

មនុស្សប្រសើរជាងសត្វព្រោះគុណធម៌

គ្រប់សត្វមានជីវិត សុទ្ធតែមានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តជាធំ ។ មនុស្សមានវិធីអប់រំចិត្ត តែសត្វពិរច្ឆានមិនមានឡើយ ដូច្នេះជីវិតមនុស្ស និងជីវិតសត្វពិរច្ឆាន ទើបផ្សេងគ្នា ពោលគឺមនុស្សបានប្រសើរត្រង់មានការចម្រើនផ្លូវចិត្ត ចម្រើនគុណធម៌ អប់រំរឿយៗ ។

បោះពុម្ពជាប្រចាំឆ្នាំ ៥០.០០០ ក្បាល
ក្នុងតម្លៃ ១៨.០០០ ដុល្លារ
រោងពុម្ពព័ន្ធម័ន